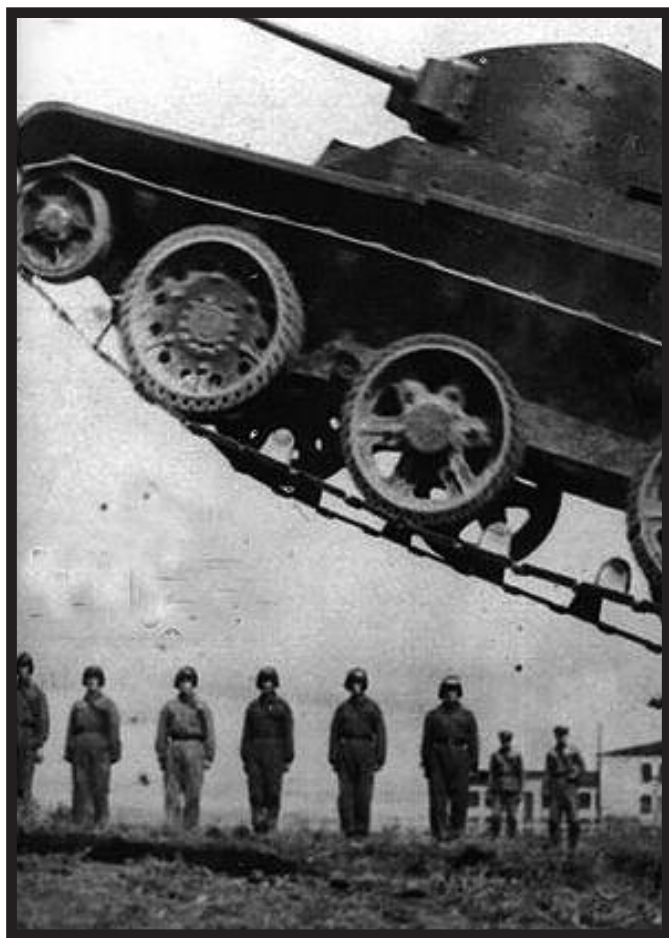

ΚΑΜΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΜΕ Τ' ΑΦΕΝΤΙΚΑ
ΚΑΝΕΝΑΣ ΦΑΝΤΑΡΟΣ ΤΙΟΤΕ ΚΑΤ ΠΙΟΥΘΕΝΑ

ΟΛΙΚΗ
ΑΡΝΗΣΗ
ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ

και διανέμεται χωρίς αντίτιμο.

Τιμήσε τον Οκτώβρη του 2011 σε 1000 αντίτιμα

αντί εισαγωγής]

Η μπροσούρα αυτή περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη μορφή της εισήγησης που παρουσιάστηκε σε εκδήλωση του «Θεριστή» με θέμα: «Ο στρατός, η συγκυρία, η ολική άρνηση στράτευσης και οι κοινωνικές αντιστάσεις» (Ιούνης 2011). Η εκδήλωση ήταν «προϊόν» συλλογικών διαδικασιών, τα περιεχόμενά της αποτέλεσα συλλογικής επεξεργασίας, ενώ τόσο η εκδήλωση όσο και τα περιεχόμενά της αποτέλεσαν αφορμή για περαιτέρω συλλογικές και διασυλλογικές «ζυμώσεις». Για την παραγωγή και την παρουσίαση της εκδήλωσης συνεισέφεραν αμέριστα και σύντροφοι από την «Πρωτοβουλία για την Ολική Άρνηση Στράτευσης (Αθήνα)». Τόσο στο δρόμο για την ολοκλήρωση της μορφής αυτής της εκδήλωσης όσο και στο δρόμο για την ολοκλήρωση των επί μέρους περιεχομένων της, θέσαμε τους εαυτούς μας σε ένα πρωτόγνωρο μπόλιασμα ταυτοτήτων, ιδεών και δημιουργικών πειραματισμών. Η μπροσούρα λοιπόν αυτή, είναι κάτι περισσότερο από μια καταγραφή θέσεων, αποτελεί μέρος ενός «ζωντανού ντοκυμαντέρ» που συνοδεύει την παρουσίασή της. Αυτό το «ζωντανό ντοκυμαντέρ» δεν είναι τίποτε άλλο πέρα από μια προσπάθεια σύνδεσης όλων εκείνων των εκφραστικών μέσων (και πολυμέσων) που αναζητήσαμε και πειραματιστήκαμε με την ίδια την μπροσούρα. Επιδίωξή μας είναι, η μπροσούρα αυτή, να μην παραμένει «ασυνόδευτη» προς διανομή στα ράφια των αυτοοργανωμένων χώρων, των στεκιών και των καταλήψεων, αλλά να αποτελεί –στο μέτρο του δυνατού- την αφορμή για μια ζωντανή αντιμιλιταριστική συνεύρεση και συζήτηση.

Η μπροσούρα είναι χωρισμένη σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο αναφέρεται στα έθνη-κράτη και τον στρατό, το δεύτερο αναφέρεται στον στρατό και τη διαρκή συνθήκη της «έκτακτης ανάγκης», το τρίτο στις στάσεις και τις αντιστάσεις απέναντι στον στρατό και το τέταρτο αποτελεί ένα παράρτημα με τρία κείμενα που διαβάζονται αυτούσια κατά τη διάρκεια της παρουσίασης (πρόκειται για προσωπικές τοποθετήσεις συντρόφων και συντροφισσών σχετικά με τον στρατό και τρεις υπο-θεματικές: το φύλο, τους μετανάστες και τη θητεία).

ΕΘΝΗ-ΚΡΑΤΗ & ΣΤΡΑΤΟΣ

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ο άνθρωπος...

Και άλλη μια το έθνος και το κράτος. Ή το έθνος-κράτος αν προτιμάτε, που γεννήθηκε μέσα από τις αστικές επαναστάσεις και τους διαρκείς πολέμους μεταξύ των νεοσύστατων εθνικών κρατών για την κυριαρχία και την επέκταση της εξουσίας τους. Το νέο πολιτικό σκηνικό που ανέτειλε, με την πώση των βασιλικών αυτοκρατοριών και της φεουδαρχίας, δημιούργησε ένα κυρίαρχο μοντέλο εξουσίας, μια κυρίαρχη τάξη και ένα εκμεταλλευτικό σύστημα. Η αστική τάξη και ο καπιταλισμός δεν έμειναν απλά στην ορθολογικοποίηση της παραγωγής και του εμπορίου αλλά σχεδίασαν ολόκληρο τον κοινωνικό ιστό και την καθημερινή ζωή σύμφωνα με την αστική εξουσία και ιδεολογία. Το έθνος αποτέλεσε τη θρησκεία του σύγχρονου κράτους και σ' αυτή τη βάση συνένωσαν βίαια και ομογενοποίησαν διαφορετικούς λαούς και κοινότητες που βρέθηκαν εντός των συνόρων τους. Επέβαλαν στους υπηκόους τους μια γλώσσα, μια θρησκεία, μια κοινή ιστορία και έναν κοινό πολιτισμό. Τους επέβαλαν την αγάπη για την πατρίδα αλλά και το μίσος για τις πατρίδες όλων των άλλων.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ο πόλεμος.

Ή μάλλον, κατά περιόδους, ο πόλεμος ήταν από πάντα. Την εποχή των εθνογενέσεων όμως αποκτά μόνιμη βάση, δημιουργεί τακτικούς στρατούς, στρατιωτικά κατεστημένα, εθνικές έχθρες ή συμμαχίες. Και προπαντός μια όλο και πιο αναπτυσσόμενη πολεμική βιομηχανία που για να είναι και επικερδής χρειάζεται σάρκες και αίμα για να τραφεί. Μέσα στο νέο αυτό ανταγωνιστικό περιβάλλον και εφόσον πλέον ο πόλεμος ή το ενδεχόμενό του μπαίνει στην ημερήσια διάταξη κάθε αστικού κράτους, τα εθνικά ιδεώδη και ο πατριωτισμός προσφέρουν τα ιδεολογικά άλλοθι που χρειάζονται για την επάνδρωση του εθνικού στρατού της κάθε χώρας. Και ενώ η αστική τάξη διακηρύσσει την ισότητα όλων απέναντι στο Νόμο, καθώς εκείνη είναι αυτή που νομοθετεί, εξαιρεί τον εαυτό της απ' τις συνέπειές του. Κάπως έτσι λειτουργεί και με τα εθνικά ιδεολογήματά της, μπορεί να προτάσσει ένα διαταξικό και αφαιρετικό χρέος όλων προς την πατρίδα, με μια μικρή όμως διαφορά: η ίδια η αστική τάξη οργανώνει στρατούς αλλά βολεύει πάντα τα παιδιά της σε αστικά κέντρα και αξιώματα, μπορεί να στήνει πολέμους αλλά μόνο για τους υπηκόους της, μιας και η ίδια προφυλάσσει τα τέκνα της μακριά από την πρώτη γραμμή.

Πόλεμος γέννησε την εθνική κυριαρχία της αστικής τάξης, πόλεμος την συντηρεί. Και πόλεμος θα την καταλύσει.

Μετά από δύο παγκόσμιους πολέμους και δεκάδες περιφερειακούς, εκατομμύρια προλεταριακούς τάφους και ξεριζωμούς, η παγκόσμια ειρήνη αποδεικνύεται ένας ακόμα αστικός μύθος. Δεν υπάρχει στιγμή στην σύγχρονη παγκόσμια ιστορία χωρίς εμπόλεμες συρράξεις. Ακόμα και αν σήμερα στο δυτικό κόσμο το ενδεχόμενο διακρατικών-εθνικών πολέμων φαίνεται να απομακρύνεται από τον ορίζοντα, ο “πόλεμος κατά της τρομοκρατίας” και τα δόγματα ασφαλείας μαίνονται σε πλήρη ισχύ, τόσο ενάντια στον εσωτερικό όσο και στον εξωτερικό εχθρό. Οι “νέου τύπου” αστυνομικές επεμβάσεις του ΝΑΤΟ και των Συμμαχικών Δυνάμεων στα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή και τη Β. Αφρική απαιτούν πιο ευέλικτες και εξειδικευμένες στρατιωτικές μονάδες, γι' αυτό και προκρίνεται το μοντέλο του επαγγελματικού στρατού... Ειδικά όμως σε περιόδους συστημικής κρίσης όπως η τωρινή και σε συνθήκες “πραγματικού οικονομικού πολέμου” συναντάμε έναν παλιό μας γνώριμο: τον τακτικό στρατό.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ο εθνικός στρατός -και ως γνωστόν χωρίς στρατό, πόλεμος δε γίνεται.

Ο πιο βίαιος θεσμός-μηχανισμός του κράτους όπου κατέχοντας το μονοπώλιο των όπλων δημιουργήθηκε και συντηρείται για τους πολέμους της κυριαρχίας...

Ειδικά όμως από τη στιγμή που οι κοινωνικές και ταξικές αντιθέσεις εντείνονται εντός των συνόρων, οι καταπιεσμένοι αρχίζουν και οργανώνονται ως κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις ικανές να ανατρέψουν την κατεστημένη τάξη πραγμάτων, το κράτος και τα αφεντικά αντιτάσσουν τις κάννες των όπλων τους. Η ελληνική ιστορία είναι πλούσια σε εμφύλιους πολέμους, δικτατορίες και σε δυναμικές επεμβάσεις του στρατού στα κοινωνικά δρώμενα. Ανάλογα με την εποχή και την απειλή αποσταθεροποίησης, στο στόχαστρο των όπλων της κυριαρχίας μπαίνουν διάφορες κοινωνικές ομάδες, ο λεγόμενος εσωτερικός εχθρός. Η λίστα είναι μακριά: Τούρκοι, Σλάβοι, ΕΑΜοβούλγαροι, αναρχοκομμουνιστές, Αριστεροί, Μουσουλμάνοι, Πομάκοι, Αλβανοί, και -σταθερά τα τελευταία χρόνια- πρόσφυγες και μετανάστες...

Σε όλο τον κόσμο, σε όλα τα κράτη τα υπουργεία Πολέμου βαφτίζονται “Άμυνας” και όλοι οι στρατοί προπαγανδίζονται ως αμυντικά και αποτρεπτικά μέσα. Η “Εθνική Άμυνα” και ό,τι αυτή συμπεριλαμβάνει είναι ακόμα ένας αστικός μύθος: ειδικά από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και μετά σε όλα τα κράτη, σε όλον τον κόσμο, ο εθνικός στρατός έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως εναντίον συμπολιτών του -που υποτίθεται ότι προσατατεύει. Στην Ελλάδα αυτό είναι κάτι παραπάνω από εμφανές, ο στρατός ήταν ανέκαθεν το πιο συγερρό εργαλείο καταστολής. Ιστορικά, τόσο ο ελληνικός καπιταλισμός όσο και η αστική κουλτούρα και ο εθνοκεντρισμός εδραιώθηκαν μέσα από τη νίκη ενάντια στους κομμουνιστές αλλά και τη μόνιμη κεντρική πολιτική παρουσία του στρατού στις υποθέσεις του κράτους.

Η δομή του στρατού και η ιδεολογία του.

Και η καταστολή ξεκινά από μοριακό επίπεδο, με τη διάπλωση των παιδών και των υπηκόων. Και αφού κάθε Έλληνα υποχρεούται σε στρατιωτική εκπαίδευση, σχεδόν όλοι αναγκαστικά περνούν από τη μηχανή του κιμά. Σε νεαρή συνήθως ηλικία, εκεί δηλαδή που αξιολογούνται ως πιο εύπλαστες οι συνειδήσεις, ο στρατός φυλακίζει σε στρατόπεδα τη νεολαία. Αποκόβοντάς την, για όσο χρειάζεται, από την κοινωνία για να την "σκληραγωγήσει". Να τη γαλουχήσει στα εθνικά ιδεώδη, να την εμποτίσει με το δηλητήριο της τυφλής υπακοής στην ιεραρχία και να της καλλιεργήσει τις αξίες της εξατομίκευσης, της επιβολής, του ανδρισμού, της λαμογιάς και ρουφιανιάς. Η στρατιωτική θητεία λειτουργεί ως μηχανισμός κανονικοποίησης, ακολουθώντας αυτούς της οικογένειας, της θρησκείας και της εκπαίδευσης.

Η άκαμπτη οργανωτική δομή του στρατού και η πίστη στην απόλυτη ιεραρχία δεν μπορούν να παράγουν άλλα ιδεολογήματα πέραν του ολοκληρωτισμού και του φασισμού. Όλα τα ολοκληρωτικά καθεστώτα χρησιμοποιούν ως μέσο και ως εμπνευστή τους το στρατό και έτσι δικαιολογούν τον εμφανή μιλιταρισμό και τη στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας.

Ακόμα όμως και στα δημοκρατικά καθεστώτα, ο μιλιταρισμός συντηρείται συγκαλυμμένα αλλά και εμπνέει και άλλους θεσμούς όπως το ποινικό και δικαστικό σύστημα, την εκπαίδευση, την παραγωγή, την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία. Και κυρίως την αστυνομία, το διζυγικό δίδυμο του στρατού. Χαρακτηριστική περίπτωση ένοπλης και μιλιταριστικής κρατικής οργάνωσης, ιστορικό τέκνο των σωμάτων ασφαλείας -που είναι ο διευρυμένος παρακρατικός μηχανισμός όπου με άλλους όρους συναντάμε μέχρι σήμερα. Με το λεγόμενο "εκδημοκρατισμό" της πολιτικής ζωής ο στρατός σαν αστυνομικό σώμα τίθεται θεωρητικά στο περιθώριο αφού πρώτα όμως έχει μεταδώσει τη δομή και την τεχνογνωσία του στην ΕΛ.ΑΣ. Ειδικά οι κατασταλτικές μονάδες των ΕΚΑΜ, των ΜΑΤ και των ΔΕΛΤΑ/ΔΙΑΣ δεν είναι τίποτε άλλο πέρα από στρατός κατοχής με δημοκρατικές στολές και περιβλήματα.

Κάθε μικρός ή μεγάλος πόλεμος της κυριαρχίας (ενάντια στην τρομοκρατία/το οργανωμένο έγκλημα/τη φοροδιαφυγή/την οικονομική κατάρρευση), κάθε δόγμα ασφάλειας και κάθε αίτημα εθνικής συναίνεσης, για να δικαιολογήσουν την περαιτέρω σκλήρυνση της καταστολής και τον κρατικό ολοκληρωτισμό, εμπεριέχουν μιλιταριστικά χαρακτηριστικά.

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ & Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗ «ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ»

Η συστημική κρίση κι η ολοένα επιθετικότερη τοποθέτηση του στρατού απέναντι στην κοινωνία.

Μέσα στη συγκυρία της καπιταλιστικής και συστημικής κρίσης, αλλά και σε μια εποχή αναδιάταξης των παγκόσμιων επιρροών που έχουν και διεκδικούν τα έθνη-κράτη και οι σχηματισμοί τους, η κυριαρχία προσδίδει στους εθνικούς και υπερεθνικούς στρατούς ολοένα πιο βαρυσήμαντο αλλά κι επιθετικό ρόλο. Αποτελεί πάγια στρατηγική της εξουσίας να στρέφει τον στρατό με επιθετικό τρόπο προς τους «από κάτω», τόσο όταν αναζητεί νέες προσοδοφόρες οικονομικές πηγές και άλλο τόσο όταν διακυβεύονται και υπονομεύονται τα ίδια τα συμφέροντά της από τις αντιδράσεις των «από κάτω». Στη δεύτερη περίπτωση, είναι αδιαμφισβήτητο πως η οικονομική και η επακόλουθη κρίση κοινωνικής νομιμοποίησης του πολιτειακού καθεστώτος, αποτελούν δύο από τους βασικούς παράγοντες για τους οποίους ο στρατός καλείται να στηθεί ακόμη πιο επιθετικά απέναντι στις κοινωνίες. Εκεί λοιπόν όπου τα περιθώρια των κοινωνικών συναινέσεων στερεύουν, εκεί όπου ο κοινωνικός διάλογος με τους διαμεσολαβητικούς μηχανισμούς του κράτους (κόμματα, συνδικάτα, Μ.Κ.Ο, πανεπιστημιακές ενώσεις ακαδημαϊκών, φορείς του θεάματος, κ.ά.) εξαντλείται και απαξιώνεται, εκεί όπου οι «από κάτω» εξεγείρονται και διαμορφώνουν όρους αμφισβήτησης κι επίθεσης απέναντι στην κυριαρχία, ο στρατός εμφανίζεται ως ένας από τους ρυθμιστές της ομαλότητας και υπερασπιστές του πολιτειακού καθεστώτος και της τάξης. Σε αυτές λοιπόν τις συνθήκες, ο στρατός έρχεται να συνδράμει στη διασφάλιση του κυρίαρχου συστήματος καταπίεσης κι εκμετάλλευσης, έρχεται να υλοποιήσει την καταστολή του «εσωτερικού εχθρού» με την απειλή της βίας ή και τη χρήση της.

Οι ιστορικές καταγραφές αυτής της «επιθετικής» αποστολής του στρατού είναι αμέτρητες. Το αιματοκύλισμα της παρισινής κομμούνας από τις συμμαχικές δυνάμεις στη Γαλλία του 1871, η καταστολή (από τον στρατό και τις παραστρατιωτικές ομά-

δες) της δεκαήμερης εξέγερσης των σπαρτακιστών στη Γερμανία τον Ιανουάριο του 1919, η σφαγή των αγροτών κολίγων στο Κιλελέρ το 1910, η αιματηρή επέμβαση του στρατού απέναντι στις εξεγερτικές διαστάσεις που πήραν οι απεργίες των καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη το Μάη του 1936, η κατάπνιξη της εξέγερσης του 1973 στο πολυτεχνείο της Αθήνας, κ.ο.κ... Στην εποχή μας μάλιστα, που μια ευρύτερη εξέγερση μαίνεται κι απλώνεται στις χώρες της Βόρειας Αφρικής (Αίγυπτος, Τυνησία, Λιβύη), ο στρατός επεμβαίνει ως (γνήσιος) ρυθμιστής των καθεστώτων, κι εκεί όπου τα τοπικά στρατεύματα αδυνατούν να επιβληθούν στις εξεγεργμένες κοινωνίες, εμφανίζεται η απειλή πολεμικής επέμβασης από τις παγκόσμιες ενώσεις κρατών και τους αντίστοιχους σχηματισμούς στρατευμάτων (NATO, ΕΕ, κτλ).

Η ελληνική περίπτωση: καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, «αντιεξέγερση», κρίση και στρατός.

Η επιθετική χρήση του στρατού στις σύγχρονες δημοκρατίες, αναζητά διαρκώς τα προσχήματα πάνω στα οποία θα νομιμοποιεί την επιθετικότητά του. Στην ελληνική περίπτωση, ο στρατός, όταν δεν προελαύνει σε εξωτερικές αποστολές προς τέρψη των «μεγάλων ιδεών» του παρελθόντος, αρκείται στις υπερεθνικές επιθετικές συνεργασίες αλλά και στις εσωτερικές του επιθετικές αποστολές, ως ένας σύγχρονος προβαλλόμενος «φορέας δικαίου». Το επιθετικό αυτό «σπίσιμο» του ελληνικού στρατού χρειάζεται και τα αντίστοιχα ιδεολογήματα από τα οποία θα μπορεί να αντλεί τη «νομιμότητα» των αποστολών του. Στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, μια σειρά διαφορετικών μεταξύ τους ονομαζόμενων καταστάσεων «κρίσης» κι «έκτακτης ανάγκης», αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία ο στρατός νομιμοποίησε τις επιθετικές του αποστολές. Η πολεμική κρίση των Ιμίων τον Ιανουάριο του 1996, η διεθνής αντιτρομοκρατική εκστρατεία που ακολούθησε του χτυπήματος στους δίδυμους πύργους την 11η Σεπτέμβρη του 2001, η προεδρεία της Ελλάδας στην Ε.Ε. το 2003 και οι σύνοδοι των ηγετών της σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, οι ολυμπιακοί αγώνες του 2004, τα κύματα προσφύγων και μεταναστών που δημιουργήθηκαν ως αποτέλεσμα της οικονομικής λεηλασίας των «υπανάπτυκτων» χωρών από τον ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο, αλλά και ως αποτέλεσμα των χειρουργικών πολεμικών επεμβάσεων της δύσης απέναντι στον «κίνδυνο του Ισλάμ», η «αντιεξέγερση» που ακολούθησε μετά τα γεγονότα του Δεκέμβρη του 2008 και τέλος η συστημική κρίση των ημερών μας. Πρόκειται για μια σειρά επικαλούμενων από την κυριαρχία καταστάσεων «έκτακτης ανάγκης», που η αλληλουχία και η πολλαπλότητά τους έχουν διαμορφώσει στον ελλαδικό χώρο μια *μόνιμη κατάσταση έκτακτης ανάγκης (εξαιρέσης)*, πάνω στην οποία τα κατασταλτικά και επιθετικά δόγματα των μηχανισμών βίας του κράτους (στρατός κι αστυνομία) παράγουν «έργο». Είναι αδιαμφισβήτητη η επιλογή του κράτους και των εκάστοτε πολιτικών διαχειριστών να παράγουν και να χρησιμοποιούν αυτές τις «εξαιρέσεις» που θα επιβεβαιώνουν τον κανόνα: η βία του κράτους πρέπει να είναι σε όλες τις εποχές πανταχού παρούσα για να διασφαλίζει πρώτα από όλα τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης και το πολιτειακό καθεστώς.

Η αντιτρομοκρατική (στρατιωτική και αστυνομική) εκστρατεία μετά την 11η Σεπτέμβρη.

Μετά το χτύπημα στους δίδυμους πύργους, το ΝΑΤΟ ενεργοποίησε το άρθρο 5 του σχετικού συμφώνου λειτουργίας. Η επιλογή της ενεργοποίησης του συγκεκριμένου άρθρου από όλα τα συμμαχικά κράτη (μεταξύ αυτών και η Ελλάδα) ήταν επιλογή πολέμου, καθώς το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρεται στην περίπτωση που ένα κράτος-μέλος του ΝΑΤΟ δεχθεί *πολεμική* επίθεση από ένα τρίτο κράτος. Σε κάθε άλλη περίπτωση, αν δηλαδή η επίθεση εναντίον των δίδυμων πύργων θεωρούνταν (από τους αντιπροσώπους των κρατών της συμμαχίας) ως επίθεση αστυνομικού τύπου («τρομοκρατικό» απλά χτύπημα) τότε οι σύμμαχοι θα εξαναγκάζονταν σε αστυνομικού και οικονομικού τύπου «αντί»-μετρα απέ-

ναντι στον «εχθρό». Στην περίπτωση όμως της 11ης Σεπτέμβρη, το χτύπημα θεωρήθηκε *πολεμικό*, γεγονός που νομιμοποίησε μια διεθνή στρατιωτική κι αστυνομική επιχείρηση με απροσδιόριστα όρια σχετικά με τον εσωτερικό ή εξωτερικό «εχθρό» της. Η ευθύνη αποδόθηκε από τα media και τις κυβερνήσεις των συμμάχων στα «ισλαμικά κράτη-ταραξίες», με κέντρο την Καμπούλ και την Βαγδάτη, εγκαθιδρύοντας ουσιαστικά έναν «ιερό πολιτισμικό πόλεμο» απέναντι σε ολόκληρες κοινωνίες. Η ιδεολογική και πολιτισμική στοχοποίηση γενικεύτηκε, όπως έπραξε και στο παρελθόν το αντίστοιχο δόγμα των ναζί περί «συλλογικής ευθύνης». Ο ιδεολογικός πόλεμος άλλοτε προηγούνταν κι άλλοτε ακολουθούσε τον στρατιωτικό πόλεμο. Στο στόχαστρο των στρατιωτικών και αστυνομικών επεμβάσεων εντός κι εκτός συνόρων, τέθηκε κάθε «επικίνδυνη» φιγούρα «τρομοκράτη» και «μουςουλμάνου». Τα αντιτρομοκρατικά δόγματα, συνέθεσαν μια γενικότερη «ψύκωση ασφάλειας» απέναντι στις ονομαζόμενες «ασύμμετρες απειλές», που νομιμοποιούσε κάθε κατασταλτικό, αστυνομικό και στρατιωτικό μέτρο απέναντι στον «εσωτερικό» κι «εξωτερικό εχθρό». Τα δημοκρατικά καθεστώτα της Ευρώπης και της Αμερικής εισήγαγαν σε αυτήν την περίοδο μια συνθήκη διαρκούς πολιορκίας από έναν πολύμορφο εχθρό, ταυτόχρονα εξωτερικό και εσωτερικό. Με αυτόν τον τρόπο οριστικοποιήθηκε και μια μόνιμη συνθήκη έκτακτης ανάγκης όπου τα καθεστώτα μπορούν να πάρουν αστυνομικά και στρατιωτικά μέτρα απέναντι σε κάθε αμφισβητία και αντίπαλό τους. Το άπλωμα του φόβου και της ανασφάλειας απέναντι σε κατασκευασμένους ή υπαρκτούς εχθρούς, είχε ως άμεσο αποτέλεσμα την στρατιωτικοποίηση της καθημερινής ζωής στις χώρες της «πολιτισμένης δύσης».

Το ελληνικό κράτος, σε αυτήν τη συγκυρία ... δεν άφησε χαμένη την ευκαιρία. Από

τη μια παρέιχε στρατεύματα και κάθε υλικοτεχνική υποδομή για τις «αντιτρομοκρατικές» συμμαχικές επιχειρήσεις, και από την άλλη θωράκιζε το εσωτερικό του με νέους τρομονόμους και ακόμη περισσότερα σώματα και υποδομές «ασφάλειας». Εκατοντάδες είναι έως σήμερα οι αποστολές επίλεκτων ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στις πολεμικές επιχειρήσεις και τα στρατεύματα κατοχής στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ. Στις μέρες μας, η παρουσία του ελληνικού στρατού στο Αφγανιστάν μετράει 150 επαγγελματίες στρατιώτες (με μισθούς που αγγίζουν τα 5.000 ευρώ/μήνα) οι οποίοι: άλλοι συγκροτούν την ονομαζόμενη *Διεθνή Δύναμη Βοήθειας για την Ασφάλεια (ISAF)* (αποστολή στρατιωτικής κατοχής), άλλοι αποτελούν το *Ελληνικό Τάγμα Ειδικής Σύνθεσης Αφγανιστάν* (αποστολή στρατιωτικών επεμβάσεων) κι άλλοι αποτελούν εκπαιδευτές του (κυβερνητικού) αφγανικού στρατού. Οι δυνάμεις αυτές έχουν στο σύνολό τους κατοχικό χαρακτήρα ενώ έχουν εκπαιδευτεί στο να συμμετέχουν σε πολεμικές επεμβάσεις απέναντι στους επονομαζόμενους εναπομείναντες «θύλακες τρομοκρατίας»...

Πέρα όμως από τις επιχειρήσεις «εκτός συνόρων», στο πλαίσιο της διεθνούς αντιτρομοκρατικής εκστρατείας, ο ελληνικός στρατός αναλαμβάνει δράση και στο εσωτερικό. Η εντονότερη συνεργασία του στρατού με την αστυνομία για την αντιμετώπιση της «εισροής τρομοκρατίας» είναι ενδεικτική. Από τις τηλεφωνικές υποκλοπές έως τις μαζικές απαγωγές και τις ανακρίσεις πακιστανών το καλοκαίρι του 2005 (ιδιαίτερα μετά τις επιθέσεις στο μετρό του Λονδίνου και την τρομολαγνεία που ακολούθησε), από τον εκσυγχρονισμό των υποδομών «ασφάλειας» του στρατού και της ΕΥΠ έως τη διεθνή συνεργασία των ελληνικών αρχών ασφαλείας με τα αντιτρομοκρατικά υπερεθνικά επιτελεία, ο ελληνικός στρατός αποκτά έναν ακόμη πιο ενεργητικό κατασταλτικό ρόλο. Στις μέρες μας μάλιστα, οι διεθνείς «αντιτρομοκρατικές» συνεργασίες των ελληνικών υπηρεσιών ασφαλείας συνεχίζονται. Είναι ενδεικτική η πρόσφατη εξαφάνιση (από τις 31 Μάρτ 2011) του παλαιστίνιου πρόσφυγα Γκαλέμπ Ταλέμπ, που μεταφέρθηκε με κινηματογραφική απαγωγή από τον καταυλισμό της Πεντέλης προς τα κρατητήρια της Πέτρου Ράλλη, ανακρίθηκε και από τότε αγνοείται η τύχη του. Αφορμή της απαγωγής και της εξαφάνισής του αποτέλεσε η παρουσίασή του στα ιταλικά αλλά και στα ελληνικά media ως «στέλεχος» της ισλαμικής οργάνωσης «Φατάχ αλ Ισλάμ». Σύμφωνα με έρευνες και καταγγελίες, ο παλαιστίνιος πρόσφυγας έχει εκδοθεί σε χώρους ειδικής κράτησης (τα διάσπαρτα γκουατανάμο των δημοκρατικών καθεστώτων) στο εξωτερικό...

Οι ολυμπιακοί αγώνες του 2004 και οι ζώνες στρατιωτικής κατοχής

Μέσα σε αυτήν τη συνθήκη κι εφόσον οι ολυμπιακοί αγώνες της Αθήνας ήταν οι πρώτοι στην περίοδο της αντιτρομοκρατικής εκστρατείας που ακολούθησε την 11/9, το ελληνικό κράτος διαμορφώνει άλλη μια περίοδο έκτακτης ανάγκης στην οποία ο «εθνικός χώρος» στρατιωτικοποιείται προς όφελος της «ασφαλούς» διεξαγωγής των ολυμπιακών αγώνων. Για τον σκοπό αυτό, η αστική δημοκρατία καλύπτει όλα τα νομικά κενά και παρακάμπτει όλα τα «συνταγματικά κωλύματα» για να επιβάλλει ένα καθεστώς διευρυμένου κοινωνικού ελέγχου και στρατιωτικής κατοχής. Με έκτακτους νόμους, προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις και αστυνομικές διατάξεις, υιοθετείται στον ελλαδικό χώρο το δόγμα της μηδενικής ανοχής. Οποιαδήποτε παρέκκλιση ή παραβατική συμπεριφορά στα όρια του ελλαδικού χώρου θεω-

ρούταν ως κίνδυνος εθνικής ασφάλειας, καθώς, για τους κυρίαρχους, η «κοινωνική ομαλότητα» και «τάξη», διασφάλιζε και την ομαλότητα της τέλεσης των ολυμπιακών αγώνων. Ακόμη παραπέρα, ο κίνδυνος μιας «ασύμμετρης απειλής» ή ενός «τυφλού κτυπήματος», παρόλο που θεωρούνταν «μακρινός» για τα ελλαδικά δεδομένα, αποτέλεσε την κυρίαρχη επιχειρηματολογία πάνω στην οποία εγκαθιδρύθηκαν τα δόγματα «ολικής ασφάλειας» και «μηδενικής ανοχής». Στο στόχαστρο λοιπόν ενός υπερεθνικού σχεδιασμού ασφάλειας που ξεδιπλώθηκε την περίοδο των Ο.Α., μπήκαν –για άλλη μια φορά– όλοι αυτοί οι υπαρκτοί ή ανύπαρκτοι «εσωτερικοί» κι «εξωτερικοί εχθροί». Από τις ισλαμιστικές οργανώσεις έως τους πακιστανούς μετανάστες, από τους πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους αντίστασης έως την «ατίθαση νεολαία» που οικειοποιείται τους δημόσιους

χώρους και «αμαυρώνει» την εικόνα της δημόσιας ευπρέπειας που απαιτούνταν. Είναι ενδεικτική του περιγραφόμενου κλίματος, η δήλωση της τότε προέδρου της οργανωτικής επιτροπής των Ο.Α. Γ. Αγγελοπούλου Δασκαλάκη που τόνιζε πως «...οι αγώνες μπορεί να είναι και μια διαρκής διαχείριση κρίσεων...».

Έτσι, ο στρατός αναλαμβάνει δράση συνεργαζόμενος με την αστυνομία: 45.000 στρατιώτες, σεκιούριτι και μπάτσοι, εγκαθιδρύουν στην ελληνική επικράτεια ένα ιδιότυπο καθεστώς κατεχόμενων ζωνών. Η κάλυψη του εναέριου χώρου από ιπτάμενα στρατιωτικά ραντάρ AWAKS, η ετοιμότητα του τάγματος χημικών απειλών, η κάλυψη των διεθνών χωρικών υδάτων από νατοϊκά πλοίαρρα, η ενεργοποίηση στρατιωτικών δορυφόρων αντικατασκοπείας και παρακολούθησης, τα ηλεκτρονικά συστήματα ασφάλειας και κοινωνικού ελέγχου (κάμερες κ.ά.), τα συστήματα υποθαλάσσιου ελέγχου στα λιμάνια, οι μαγνητικές πύλες για τον έλεγχο σε κάθε κλειστό χώρο δημόσιας συνάθροισης, τα νέα ψηφιακά ραδιοδίκτυα επικοινωνίας των σωμάτων ασφαλείας... διαμόρφωσαν πόλεις τεμαχισμένες σε κόκκινες ζώνες, με τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις φρούρια και τις κάννες των ελεύθερων σκοπευτών στραμμένες σε ζώνες «υψηλού κινδύνου».

Έκτοτε, το μοντέλο ασφάλειας των Ο.Α., αποτελεί για το ελληνικό κράτος ένα μοντέλο «πρότυπο». Ακόμη και στις ημέρες μας, οι πολιτικοί διαχειριστές της εξουσίας ξεσκονίζουν τα κατασταλτικά σχέδια της παρακαταθήκης των Ο.Α. Το μοντέλο της αστυνομικής και στρατιωτικής κατοχής των δημόσιων χώρων (δρόμοι, πλατείες κτλ) που δοκιμάστηκε στους Ο.Α., έχει παρουσιαστεί ως η ιδανική πολιτική κι επιχειρησιακή λύση της εποχής που διανύουμε, όπου το κράτος θέλει να εμπεδωθεί το δόγμα του φόβου από την κοινωνία, να αποτρέψει ενδεχόμενες κοινωνικές αναταραχές και να υλοποιήσει τις σκούπες και τα ρατσιστικά πογκρόμ απέναντι στους μετανάστες. Η επαναφορά μιας «εμπόλεμης συνθήκης» σαν αυτή των Ο.Α. του 2004,

με την αστυνομία να στρατιωτικοποιείται και το στρατό να κατεβαίνει στους δρόμους, είναι μια συνθήκη που δοκιμάστηκε το 2004 και επανέρχεται ξανά το 2011...

Η Ευρώπη-Φρούριο

και οι σιδερόφρακτες μεταναστευτικές πολιτικές

Την τελευταία τουλάχιστον εικοσαετία, στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο, ο καλλιεργούμενος φόβος κι η ανασφάλεια απέναντι στους μετανάστες, έχουν αποτελέσει τους βασικούς παράγοντες με τους οποίους οι κυρίαρχοι διαμορφώνουν καταστάσεις διαρκούς έκτακτης ανάγκης, έτσι ώστε να αποσπάσουν ευρύτερες κοινωνικές συναινέσεις για τη χρήση της αστυνομίας, του στρατού αλλά και των παρακρατικών ομάδων σε εσωτερικές αποστολές. Την ίδια στιγμή, ο δυτικός καπιταλισμός επιτίθεται στις χώρες της «καπιταλιστικής περιφέρειας» είτε με τη μορφή της ανάπτυξης (και της επακόλουθης λεηλασίας των ανθρώπων και των φυσικών πηγών) είτε με τη μορφή του πολέμου και των στρατιωτικών επεμβάσεων. Η ωμότητά του είναι τέτοια που ασκεί δίχως αναστολές και προσχώματα μια πίεση των πληθυσμών της «καπιταλιστικής περιφέρειας» για φυγή προς τους «πρωτοκοσμικούς παραδείσους». Στην πραγματικότητα, η φυγή δεν είναι μια από τις επιλογές, αλλά η μοναδική για την σωτηρία από το θάνατο των βομβαρδισμών και τη λεηλασία της «ανάπτυξης». Όμως, αυτός ο αργός και σταθερός θάνατος των μεταναστών συνεχίζεται στο ταξίδι τους προς τις ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής, όπου συναντούν την Ευρώπη-Φρούριο και τις μεταναστευτικές πολιτικές διαχείρισης ή αναχαίτισης. Έτσι, ανάλογα και με τις συγκυρίες (τόσο σε επίπεδο οικονομίας όσο και σε επίπεδο κοινωνικής-εθνικής συνοχής) οι μετανάστες αποτελούν ένα μέγεθος το οποίο είτε θα πρέπει να γίνει εκμεταλλεύσιμο (με τους πιο υποτιμητικούς κι απάνθρωπους όρους) είτε θα πρέπει να ποινικοποιηθεί, να κυνηγηθεί, να φυλακιστεί και τελικά να εκτοπιστεί. Το σύνολο των ευρωπαϊκών

κρατικών πολιτικών για τη μετανάστευση, έχει αποδείξει πως οι ροές της μετανάστευσης πρέπει ανά πάσα στιγμή να είναι ελέγξιμες έτσι ώστε είτε να αφομοιώνονται (ως φτηνά εργατικά χέρια, ως υποτιμημένες ζώες) είτε να στέλνονται στο θάνατο.

Στο σύνολο του ευρωπαϊκού χώρου, οι υποδομές του στρατού αλλά και οι «παραμεθόριες» επιχειρησιακές μονάδες του, χρησιμοποιού-

νται ως ανασχετικές «δυνάμεις» στις ροές της μετανάστευσης αλλά και ως σώματα που ενισχύουν και συμπληρώνουν τα τμήματα συνοριακής φύλαξης της αστυνομίας. Τα ραντάρ, οι ανιχνευτές κίνησης, τα πάνοπλα οχήματα και πλοία του στρατού και του ναυτικού, ακόμη και τα ίδια τα στρατόπεδα, έχουν πάμπολλες φορές χρησιμοποιηθεί για τις κατασταλτικές «αντιμεταναστευτικές» πολιτικές. Η *frontex* κι ο *ευρωπαϊκός στρατός φύλαξης συνόρων* δεν είναι τίποτε άλλο πέρα από στρατιωτικοαστυνομικά σώματα που συνεργάζονται και αλληλοσυμπληρώνονται με τον κατά τόπους εθνικό στρατό.

Στις ημέρες μας, το ελληνικό κράτος φαίνεται αποφασισμένο στις πολεμικές του ιαχές απέναντι στους μετανάστες. Επιχειρεί να μετατρέψει την επικράτεια σε ένα πρότυπο αντιμεταναστευτικό φυλάκιο για να μεταδώσει στους «επίδοξους» μετανάστες το μήνυμα του αυξημένου ρίσκου. Η αναχαίτιση της μετανάστευσης επιχειρείται να γίνει όχι μονάχα σε συμβολικό πεδίο αλλά και σε υλικό. Στα σύνορα, τα μικτά περίπολα, έχουν ως αποστολή την αποτροπή εισροής μεταναστών στην χώρα, έτσι ώστε οι τελευταίοι να μην κατορθώσουν ποτέ να υποβάλλουν αιτήσεις ασύλου, γεγονός που θα τους εγκλωβίσει για ορισμένο χρονικό διάστημα στην ελληνική επικράτεια. Εδώ και δεκαετίες, αλλά ακόμη περισσότερο στις ημέρες μας, εξελίσσεται στα σύνορα ένας διαρκής πόλεμος ενάντια στους μετανάστες που μένει όμως μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Στα θαλάσσια σύνορα, οι εμβολισμοί των φουσκωτών βαρκών των μεταναστών από πλοία του ναυτικού και του λιμενικού είναι μια κρυφή πραγματικότητα. Από την άλλη, στα χερσαία σύνορα, οι μετανάστες βρίσκονται εδώ και χρόνια στο στόχαστρο των πυρών του στρατού και των αστυνομικών περιπόλων, με επιδίωξη, φυσικά, τον εκφοβισμό τους και τελικά την αποτροπή της εισόδου τους στα «εθνικά εδάφη». Ακριβώς αυτήν την «αποτροπή εισροής» είναι που θέλει να ενισχύσει και η κατασκευή ενός σιδηρόφρακτου τείχους σε τμήμα τις συνοριακής γραμμής του Έβρου.

Τέλος, ενδεικτική των προθέσεων των πολιτικών της Ευρώπης-Φρούριο απέναντι στους μετανάστες, είναι το ενδεχόμενο χρήσης του στρατού της Γαλλίας και της Ιταλίας για την αναχαίτιση του τεράστιου κύματος μετανάστευσης που έχει δημιουργηθεί από την άνοιξη του 2011, ιδιαίτερα μετά τις εξεγέρσεις στις αραβικές χώρες αλλά και μετά τη στρατιωτική επέμβαση των συμμαχικών δυνάμεων στη Λιβύη. Ο όγκος των κυμάτων της μετανάστευσης προς τις ακτές της Γαλλίας και τα νότια νησιά της Ιταλίας (Λαμπεντούζα κ.ά.) έχει κριθεί από τα κρατικά επιτελεία ως «μη διαχειρίσιμος», με αποτέλεσμα την ενεργοποίηση των στρατιωτικών θαλάσσιων περιπόλων στην ευρύτερη περιοχή για τον εντοπισμό πλοίων που μεταφέρουν μετανάστες. Το εάν οι «αποστολές έρευνας» μεταναστών θα γίνουν κι «αποστολές ανακοπής» τους με τη βούλα του νόμου, είναι ζήτημα χρόνου να το διαπιστώσουμε. Αποκαλυπτική (για το τι θα δούμε στο μέλλον) είναι η στροφή του πολιτικού διαλόγου στα κοινοβούλια της Γαλλίας και της Ιταλίας για κοινές στρατιωτικές επεμβάσεις απέναντι σε όσους μετανάστες επιχειρούν να εισέλθουν στα θαλάσσια ύδατα των ευρωπαϊκών αυτών κρατών. Η πρόταση της Μαρί Λεπέν (πρόεδρος του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου της Γαλλίας) για κοινή συμφωνία μεταξύ Γαλλίας, Ισπανίας κι Ιταλίας είναι ενδεικτική: «...να επιτρέπεται στο πολεμικό ναυτικό να προασπίζει τα εθνικά χωρικά ύδατα και να απωθεί στα διεθνή χωρικά ύδατα τους λαθρομετανάστες που επιχειρούν να εισέλθουν στην Ευρώπη».

Η συστημική κρίση στον ελλαδικό χώρο και ο στρατός

Τα τελευταία δύο χρόνια, στην Ελλάδα, πραγματοποιούνται κορυφαίες οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις. Ο καπιταλισμός αναδιατάσσεται ολοένα και πιο επιθετικά απέναντι στις «παραγωγικές δυνάμεις» επιχειρώντας να ξεφορτωθεί κάθε ανθρώπινο -και μη- μέγεθος της παραγωγής και της κοινωνίας που είναι «επιζήμιο» για τη λειτουργία του. Οι κοινωνικές ανισότητες κι αποκλεισμοί βαθαίνουν κι από την άλλη μια ευρύτερη συστημική αμφισβήτηση κυοφορείται. Οι μηχανισμοί συναίνεσης και διαμεσολάβησης (κόμματα, θεσμικοί φορείς, συνδικαλιστές κ.ά.) αμφισβητούνται ενώ παράλληλα αποτυπώνεται μια ευρύτερη δυσανασχέτηση απέναντι στα πρόσωπα των πολιτικών και κατ' επέκταση απέναντι στο πολιτικό σύστημα. Καθώς κανένα (εσωτερικό και εξωτερικό) πολιτικό και οικονομικό διευθυντήριο δεν δείχνει να τυγχάνει της ευρύτερης κοινωνικής αποδοχής/εμπιστοσύνης, η κρίση γίνεται συστημική.

Σε αυτήν ακριβώς τη χρονική συγκυρία, το ελληνικό κράτος διαμορφώνει στην επικράτεια ένα μόνιμο καθεστώς έκτακτης ανάγκης. Η επιδίωξη μιας αυστηρής κρατικής διαχείρισης των πάντων είναι γεγονός. Παράλληλα, επιχειρεί να ενδυναμώσει τις λειτουργίες και τις επιβολές όλων των ιδεολογικών και κατασταλακτικών του μηχανισμών, ξεδιπλώνοντας μια ολομέτωπη επίθεση ενάντια στην κοινωνία και σε όσους αντιστέκονται. Τα media αναλαμβάνουν ρόλο υπερασπιστή του συστήματος και της τάξης συκοφαντώντας κάθε αχειραγώγητο αγώνα, ενώ η αστυνομία αναλαμβάνει τον κοινωνικό εκφοβισμό και την πάταξη κάθε αδιάλλακτου μετώπου αντίστασης. Η στρατιωτικοποίηση των επεμβάσεων της αστυνομίας απέναντι στους κοινωνικούς αγώνες είναι πλέον γεγονός. Το παράδειγμα του αγώνα των κατοίκων της Κερατέας είναι ενδεικτικό, όπου η αστυνομία ανέλαβε την εφαρμογή ενός καθεστώτος στρατιωτικής κατοχής της περιοχής, που συνοδευόταν με τις αντίστοιχες συντονισμένες επιχειρησιακές επεμβάσεις προς τους κατοίκους της Κερατέας. Έκτοτε, το μοντέλο των στρατιωτικοποιημένων επεμβάσεων της αστυνομίας έχει εφαρμοστεί σε πλήθος μαζικών κι αδιάλλακτων κοινωνικών-απεργιακών κινητοποιήσεων, στην περιοχή του Συντάγματος και όχι μόνο.

Μέσα σε αυτήν τη συνθήκη, η καταστολή, η προπαγάνδα και ο ιδεολογικός πόλεμος από το κράτος, αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα. Αν σε αυτά τα δεδομένα προσθέσουμε τις ανησυχίες των εγχώριων κι ευρωπαϊκών οικονομικών και πολιτικών διευθυντηρίων, τις προειδοποιήσεις των αντίστοιχων μηχανισμών ασφαλείας (CIA κ.α.) για «αναμενόμενες κοινωνικές αναταραχές κι εξεγέρσεις στον ελλαδικό χώρο», τότε ίσως να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τους λόγους για τους οποίους ο στρατός ετοιμάζεται να βγει στους δρόμους...

Από την εξέγερση ακόμη του Δεκεμβρίου του 2008, μέρος των δυνάμεων του ελληνικού στρατού βρισκόταν σε σχετική ετοιμότητα έτσι ώστε –αν χρειαζόταν- να επέμβει για να συνδράμει στην καταστολή των γεγονότων την ίδια ώρα που η επιβολή στρατιωτικού νόμου βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη της βουλής. Από τότε έως τις ημέρες μας, ειδικές στρατιωτικές δυνάμεις της Ελλάδας αλλά και των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπαιδεύονται έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν σε ενδεχόμενες κοινωνικές εκρήξεις. Οι πρόσφατες ασκήσεις του ελληνικού στρατού για την κατα-

στολή διαδηλώσεων που εκ παραδρομής ήρθαν στη δημοσιότητα (άσκηση καταστολής πλήθους με την ονομασία «Καλλίμαχος»), η οργάνωση στους κόλπους της Ε.Ε. του «ευρωπαϊκού στρατού καταστολής» (*eurogendfor*) (πρόκειται για μια σταθερή δύναμη 6.000 στρατιωτικών από όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. που θα είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμη να επέμβει στα κράτη της Ε.Ε. που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν καταστάσεις κοινωνικών αναταραχών κι εξέγερ-

σης), αναδεικνύουν την ισχυροποίηση του κατασταλτικού ρόλου του στρατού στις μέρες μας. Στην ίδια κατεύθυνση, το νέο στρατηγικό δόγμα του ΝΑΤΟ που ψηφίστηκε το Νοέμβριο του 2010 στη Λισαβόνα, εισάγει τη δυνατότητα επέμβασης ειδικών στρατιωτικών δυνάμεων της συμμαχίας απέναντι σε φαινόμενα «ανεξέλεγκτων κοινωνικών εξεγέρσεων». Πρόσφατα μάλιστα, στις 9 Ιούνιο 2011, στο Δροσάτο του Κιλκίς, πραγματοποιήθηκε «άσκηση καταστολής ταραχών σε κατοικημένες περιοχές» με τη συνεργασία μέρους των ελληνικών και αμερικανικών ένοπλων δυνάμεων. Η άσκηση χαρακτηρίστηκε από τους «υπευθύνους» ως άσκηση για αποστολές εσωτερικής ασφάλειας (σύμφωνα με το νέο δόγμα του ΝΑΤΟ), δίχως όμως να προσδιορίζεται η γεωγραφική περιοχή της πιθανής εμπλοκής της συγκεκριμένης στρατιωτικής δύναμης. Έως τώρα, η δυνατότητα αποστολής των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων σε αποστολές εσωτερικής αστυνόμευσης, προβλέπονταν από τον σχετικό νόμο (άρθρο 5, Ν. 2833/2000 και Π.Δ. 63/2001), αλλά με ορισμένες προϋποθέσεις που απαιτούν περαιτέρω (έκτακτες) νομοθετικές ρυθμίσεις και προεδρικά διατάγματα. Από εδώ και στο εξής, με τις συμφωνίες επί του νέου δόγματος του ΝΑΤΟ, όλα πλέον είναι δυνατά, γρήγορα και δραστικά...

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε πως η συνταγή του στρατού είναι δοκιμασμένη... Σε αντίστοιχες περιπτώσεις «κοινωνικών αναταραχών» του παρελθόντος στον ελληνικό χώρο, ο στρατός λειτούργησε -επιπρόσθετα- ως απεργοσπαστικός / κατασταλτικός μηχανισμός, ως ο μηχανισμός αυτός που η υποδομή του χρησιμοποιήθηκε έτσι ώστε να παρακαμφθεί το κοινωνικό – απεργιακό σαμποτάζ σε διάφορες υπηρεσίες «δημόσιας ωφέλειας». Από τη χρήση των λεωφορείων του στρατού ενάντια στις απεργίες των εργαζόμενων στις αστικές συγκοινωνίες της Ε.Α.Σ. (στη δεκαετία του '80 και του '90) μέχρι την αντίστοιχη χρήση οχημάτων του στρατού απέναντι σε απεργίες υπαλλήλων στον τομέα του καθαρισμού του μακρινού και κοντινού παρελθόντος (η πιο πρόσφατη το Γενάρη του 2011, όταν απορριμματοφόρα του στρατού βγήκαν στους δρόμους για να περισυλλέξουν σκουπίδια).

ΣΤΑΣΕΙΣ & ... ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

Ανυπότακτοι

Τα γενικά επιτελεία τούς υπολογίζουν κοντά στους 35.000, καθόλου ευκαταφρόνητο μέγεθος, μια τρανταχτή όσο και έμπρακτη απόδειξη ότι η υποχρεωτική θητεία τελικά μπορεί και να μην είναι και τόσο υποχρεωτική. Γι' αυτό και οι γύπες της στρατοκρατίας βάλλθηκαν, με τα νέα μέτρα, να τους τακτοποιήσουν στρατολογικά ή να τους ξεζουμίσουν οικονομικά (*). Μια σιωπηλή όσο και περιορισμένη στα ατομικά της όρια στάση ανυπακοής, με εντελώς διαφορετικές αφετηρίες για τον καθένα. Και όσο τα στρατολογικά γραφεία και οι αστυνομίες θα πιέζουν τους ανυπότακτους, εκείνοι εκ των πραγμάτων θα αναγκαστούν να σπάσουν τη σιωπή τους ή να παραδοθούν άνευ όρων στους κακί εκβιασμούς.

Αντιρρησίες Συνείδησης

Έστω και με παθολογική εμμονή στα περί πίστης δόγματα, είναι οι πρώτοι ουσιαστικά που άνοιξαν κοινωνικά το ζήτημα της άρνησης στράτευσης και μάλιστα σε άσχημους καιρούς. Μάρτυρες του Ιεχωβά στην συντριπτική πλειοψηφία τους, επέμειναν καρτερικά ως νεομάρτυρες το βασανιστήριο του τετράχρονου εγκλεισμού τους σε στρατιωτικές φυλακές. Πιθανώς προσδοκώντας τη μετά θάνατον ανταμοιβή τους, αλλά σίγουρα πληρώνοντας τους μετρητοίς την αντίθεσή τους με την επίσημη θρησκεία -που κανένα πρόβλημα δεν έχει να ευλογεί πολέμους και δικτατορίες ή να παίρνει αξιώματα στο στρατό.

Οι πασιφιστές ή ιδεολογικοί αντιρρησίες, διεκδίκησαν με πιο πολιτικούς όρους την εναλλακτική ή άοπλη θητεία και πολλοί από αυτούς υπέστησαν διώξεις και φυλακίσεις. Ωστόσο ο πολιτικός τους λόγος παρέμεινε εγκλωβισμένος στα ιδεαλιστικά όσο και αφαιρετικά όρια του ειρηνισμού και της μη-βίας. Και δεν κατάφερε ποτέ ως τώρα να απαντήσει σε ζητήματα που αφορούν τη συστημική βία και την ταξική καταπίεση. Το θεσμικά πλέον κατοχυρωμένο αίτημα της εναλλακτικής θητείας, ακόμα και αν συναντά δυσκολίες στην εφαρμογή του, αποδεικνύεται άκρως αφομοιώσιμο. Όχι μόνο ακυρώνει κάθε δυνατότητα κριτικής στάσης απέναντι στη δομή και στο ρόλο του στρατού αλλά οδηγεί και τους εκφραστές του στη συνδιαλλαγή με τα αιματοβαμμένα γαλόνια του στρατιωτικού κατεστημένου και στη διεκδίκηση του εκδημοκρατισμού τους.

I5: Απαήληγή για Ψυχολογικούς Λόγους

Πολύς λόγος για το “τρελόχαρτο” μιας που προφανώς είναι πολύς και ο κόσμος που επιλέγει αυτή την πρακτική. Και ακόμα περισσότεροι, όσο και διαφορετικοί μεταξύ τους, οι προσωπικοί λόγοι που φτάνει κανείς στο σημείο να υποδυθεί κάποιον στερεότυπο ρόλο “ψυχασθενή” για να αποφύγει τη στράτευση. Όσο ψυχοφθόρα, αντιφατική ή και επώδυνη ορισμένες φορές μπορεί να είναι για το άτομο αυτή η διαδικασία, επιλέγεται ως νομότυπη και ατομική λύση.

Το σύστημα μπορεί να παρέχει νομότυπες οδούς, δεν εξετάζει όμως προσωπικές ιστορίες και πάντα ζητά ανταλλάγματα. Χρησιμοποιεί το “τρελόχαρτο” σαν βαλβίδα αποσυμπίεσης. Η καταγραφή και η περαίωση των ανυπότακτων σε “ψυχιατρικές” περιπτώσεις τους αφαιρεί αυτόματα κάθε “δικαίωμα” άρθρωσης εναντιωματικού λόγου και στερεί από αξιοπιστία οποιοδήποτε επίκληση κοινωνικής ανυπακοής.

Προκειμένου λοιπόν κανείς να ανακηρυχθεί “άνικανος να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις” προσφέρει ως αντάλλαγμα την αποδοχή του στη θεωρία ότι μόνο κάποιος “ανισόρροπος” και “διαταραγμένος” θα ήταν απρόθυμος να ανταποκριθεί στο κάλεσμα της πατρίδας. Αυτή η “σχιζοφρένεια” της θεσμοποιημένης υποκρισίας της βιομηχανίας του I5 αποτελεί κοινό μυστικό σε αυτήν την παρεχόμενη «λύση». Με το διχασμό που εσκεμμένα συντηρεί, τη σιωπή που διαιωνίζει και την απώθηση του προβλήματος που ανακυκλώνει, καθιστά τους νέους συμμετοχούς στον παραλογισμό του στρατοκρατικού κατεστημένου. Γι' αυτό και το I5 δεν μπορεί ούτε να εναντιωθεί στον θεσμό του στρατού ούτε και να αποτελέσει κάποιο είδος πολιτικού προτάγματος.

Η ολική άρνηση στράτευσης από τη δεκαετία του '80

έως τις μέρες μας

Το πρόταγμα της ολικής άρνησης στράτευσης, εμφανίστηκε στον ελληνικό χώρο στα μέσα της δεκαετίας του '80. Προήλθε από τους κόλπους του αναρχικού/αντιεξουσιαστικού κινήματος της εποχής, ενός κινήματος ανταγωνιστικού προς στην κρατική οργάνωση της κοινωνίας και τον καπιταλισμό. Η ολική άρνηση στράτευσης, εμφανίστηκε εκείνη την εποχή ως ένα... πολιτικό βήμα προς τα εμπρός, μιας χρόνιας αντιστασιακής παράδοσης των πιο ριζοσπαστικών κοινωνικών κομματιών

απέναντι στον στρατό και τη θητεία. Έτσι, ο αντιμilitarισμός της εποχής, απέκτησε μια πολύ πιο σαφή-ρηξιακή θέση και στάση απέναντι στο σύνολο του φάσματος των σχέσεων εξουσίας που παράγει ο στρατός και τα εθνικά ιδεώδη. Το α/α κίνημα της εποχής, έχοντας την ιστορική μνήμη και την εμπειρία των εμφύλιων και κατακτητικών πολέμων (με τις αμέτρητες σφαγές καταπιεσμένων), έχοντας επίγνωση του εξουσιαστικού ρόλου αλλά και την καταπιεστική δομή του στρατού, πέρασε στην οριστική ρήξη μαζί του. Η ολική άρνηση στράτευσης πραγμάτωσε αυτή τη ρήξη και διαμόρφωσε εκείνο το πεδίο αρνήσεων που δεν επιδέχονταν καμία συνδιαλλαγή με τον θεσμό και τις αφομοιωτικές του προθέσεις. Ήταν ένα ξεκίνημα για μια «επιθετική» πολιτική και κοινωνική τοποθέτηση ενάντια στον στρατό. Έκτοτε, η ολική άρνηση στράτευσης γνώρισε περιόδους ακμής και ύφεσης, που οφειλονταν στην αντίστοιχη κοινωνικοταξική πραγματικότητα της εποχής αλλά και στις αντίστοιχες κινηματικές και προσωπικές προτεραιότητες των εκφραστών της. Παρά τις ιστορικές ασυνέχειες της Ο.Α.Σ., αποτελεί ακόμη και στις μέρες μας ένα αντιμilitarιστικό πεδίο αρνήσεων κι αντιστάσεων (**).

Η ολική άρνηση στράτευσης επιδίωκε -κι επιδιώκει- να εναντιωθεί στον στρατό, τα σώματα ασφαλείας, το μιλταρισμό, τους θεσμούς και τις εθνικές αυταπάτες και όχι να αποφύγει απλά και μόνο την υποχρεωτική στράτευση. Πρόκειται για μια συλλογική δυναμική προταγματική που επιχειρεί να διαμορφώσει συνολικότερους κινηματικούς όρους απονομιμοποίησης και εναντίωσης στον στρατό και το μιλταρισμό στην καθημερινή ζωή. Ένα πεδίο όπου οι «ατομικότητες» των αρνήσεων (και οι τόσες ασύνδετες και μοναχικές υποθέσεις στάσεων απέναντι στον στρατό) μπορούν να διαμορφώσουν συλλογικούς όρους αντιπαράθεσης με το στρατό και όλο το φάσμα των θεσμών του κράτους, συλλογικούς όρους αλληλεγγύης απέναντι στους διωκτικούς μηχανισμούς, συλλογικούς όρους κοινωνικής απεύθυνσης κι αντίστασης. Και είναι εδώ που ο όρος «ολική» χρησιμοποιείται ακριβώς για να τονίσει και να διαμορφώσει τη δυναμική των συλλογικών αντιστάσεων απέναντι στις εξατομικευμένες προσωπικές λύσεις εναντίωσης στον στρατό.

Είναι γεγονός πως η καθολική αντιπαράθεση με το στρατό και τους θεσμούς, εμπειριέχει και την ίδια εκείνη την αποφασιστικότητα για μια συνολικότερη «ανυπότακτη στάση» ενάντια σε κάθε μορφή μικρής ή μεγάλης τυραννίας στην καθημερινή ζωή. Πρόκειται για μια διαδικασία αγώνα, όπου ο καθένας πράττει για τον εαυτό του και παράλληλα συμπράττει με τους/τις άλλους/άλλες σε μια κατεύθυνση συνολικότερα απελευθερωτική. Σε αυτήν την κίνηση προς την κατάκτηση της ατομικής και κοινωνικής απελευθέρωσης, η ολική άρνηση στράτευσης αντιπαράσσεται -με όλες εκείνες τις πιθανές αναμενόμενες συνέπειες- σε έναν από τους μηχανισμούς του κράτους, αλλά και στο σύνολο της κρατικής θέσμησης στην κοινωνία. Η άρνηση έχει μια σαφή αμεσότητα καθώς εμπειριέχει φυσικά πρόσωπα αλλά και συλλογικές πολιτικές αντιλήψεις, που διαρκώς αναζητούν την μεταξύ τους ισορροπία και που ουδέποτε δε θα μπορούσε να επιζητούν καταστάσεις «αυτοθυσίας» και «ηρωισμών». Ταυτόχρονα, η ευθεία αυτή ατομική και συλλογική αντιπαράθεση με τον μηχανισμό, ουσιαστικά ξεπερνάει κάθε γενική κι αφηρημένη «αποστροφή» προς τον στρατό, ενώ παρακάμπτει όλες εκείνες τις «αγκυλώσεις» που αδυνατούν να προτάξουν μια πολιτική θέση απέναντι στον στρατό επικαλούμενες τις ανασταλτικές θεωρίες περί «ωρίμανσης» των συνθηκών και «ενδιάμεσων σταδίων». Η άρνηση γίνεται μια

Πιμάνι της Σούδας-Χανιά 2002 αποκλεισμός από αναρχικούς και αντιεξουσιαστές ισπανικού νατοϊκού πλοίου που κατευθυνόταν στο Ιράκ

απτή πραγματικότητα ρήξης και σύγκρουσης απέναντι στον πολιτισμό της εξουσίας.

Είναι επίσης γεγονός πως η καθολική αντιπαράθεση με το στρατό και τους θεσμούς, θέτει τους φυσικούς φορείς των αρνήσεων αντιμέτωπους με αντιδράσεις στο οικογενειακό τους περιβάλλον (συναισθηματική καταστολή, αποκλεισμό και διαπόμπευση), στο εργασιακό τους περιβάλλον (με λιγότερους αλλά όχι ανύπαρκτους στην εποχή μας αποκλεισμούς στην αναζήτηση εργασίας) και φυσικά τους θέτει αντιμέτωπους με τη συσπείρωση των κατασταλτικών μηχανισμών απέναντί τους. Είναι ενδεικτικό πως στον ελλαδικό χώρο, οι κατασταλτικοί μηχανισμοί λειτούργησαν με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικές εποχές απέναντι στους ολικούς αρνητές στράτευσης αλλά και σε κάθε μορφή «αδιάλλακτης ανυποταξίας». Επί στρατιωτικής δικτατορίας χρησιμοποιήθηκαν τα στρατοδικεία, επί κοινοβουλευτικής δικτατορίας εφαρμόστηκαν οι κακουργηματικές και πλημμεληματικές διώξεις, επί «οικονομικής δικτατορίας» επιχειρούν να επιβληθούν διοικητικά πρόστιμα μαζί με ποινικές διώξεις. Στις ημέρες μας λοιπόν, η καταστολή, με μια σειρά από νέες νομοθετικές ρυθμίσεις σε ισχύ από τον Απρίλη του 2011, έχει κατοχυρώσει τη δυνατότητα καταβολής *διοικητικού προστίμου 6.000 ευρώ* σε «ανυπότακτους» και «λιποτάκτες» αλλά και την ταυτόχρονη ποινική δίωξη αυτών. Ο κοινωνικός εκφοβισμός αλλά και μια νέου τύπου οικονομική καταστολή συνθέτουν το «νέο πνεύμα» των κατασταλτικών μηχανισμών απέναντι στην γενικευμένη κοινωνική ανυποταξία σε μια περίοδο ευρύτερης συστημικής κρίσης. (*)

Όπως όμως σε κάθε πράξη αντίστασης, έτσι και στην περίπτωση της ολικής άρνησης στράτευσης, οι επιλογές δεν μπορούν να διαχωριστούν από τα περιεχόμενά τους. Αυτά τα περιεχόμενα λοιπόν είναι που έχουν έως τώρα καταφέρει (όσο επιθετική η αφομοιωτική είναι η καταστολή) να αναδείξουν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των αρνήσεων αλλά και της αλληλεγγύης απέναντι σε ενδεχόμενες διώξεις αρνητών, διαμορφώνοντας με αυτόν τον τρόπο ένα ευρύτερο πεδίο κοινωνικού

ανταγωνισμού κι αντιπαράθεσης με το κράτος και τους κατασταλτικούς του μηχανισμούς. Ένας ευρύτερος κοινωνικός αγώνας ενάντια στο μιλιταρισμό και τις εθνικές αυταπάτες, ένας ευρύτερος αγώνας κοινωνικής αλληλεγγύης, έχει αποτελέσει αρκετές φορές στο παρελθόν ο ανασχετικός εκείνος παράγοντας στην κατασταλτική στρατηγική του κράτους. Αντί, επομένως, να αντιμετωπίζουμε εξατομικευμένα, τόσο τη στράτευση, όσο και την αντίσταση, είναι ανά πάσα στιγμή ζητούμενο να εξετάζουμε με ποιο τρόπο η αλληλεγγύη αναφορικά με την ολική άρνηση στράτευσης μπορεί να εμποδίσει την καταστολή της, αλλά και μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα για μια συνολικότερη αντίσταση απέναντι στην τυραννία του κράτους και του καπιταλισμού.

Και καθώς οι εποχές αλλάζουν, οι σύγχρονοι πόλεμοι οδηγούν τα έθνη-κράτη να μετασχηματίσουν τους εθνικούς στρατούς σε επαγγελματικούς, είναι απαραίτητο να αντιληφθούμε πως η άρνηση του στρατού δεν παύει όταν ο στρατός σταματάει να είναι τακτικός. Η κίνηση για το μετασχηματισμό του ελληνικού στρατού από τακτικό σε επαγγελματικό, δεν έχει ολοκληρωθεί, κι αυτό φυσικά δεν είναι τυχαίο. Επειδή λοιπόν η εγχώρια εξουσία θέλει να χρησιμοποιεί εις βάθος τον ιδεολογικό-κοινωνικό ρόλο του στρατού (ιδιαίτερα σε μια περίοδο κοινωνικής «αστάθειας» σαν τη σημερινή όπου το κράτος θέλει να επιβάλλει ένα καθεστώς «στρατιωτικής πειθαρχίας» σε ολόκληρη την κοινωνία), είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό πως ακόμη και όταν ο στρατός «επαγγελματοποιηθεί», ο μιλιταρισμός και ο εθνοκρατισμός θα βρουν νέα πεδία κοινωνικής παραγωγής κι αναπαραγωγής. Οι λογικές της ισχύος, της ιεραρχίας, της πειθαρχίας, της επιβολής, των διαχωρισμών, της τυφλής υποταγής, της εξατομίκευσης, της ανταγωνιστικότητας, του πολέμου «όλων εναντίον όλων», του κοινωνικού κανιβαλισμού, αποτελούν μερικές μόνο εκφράσεις ενός καθημερινού πολέμου για την «προσωπική σωτηρία κι επιβίωση» ή ενός καθημερινού πολέμου για την όποια εναπομείνασα δυνατότητα «ανέλιξης» στην εποχή που διανύουμε. Ενός καθημερινού πολέμου που δανείζεται εργαλεία και τεχνικές από ένα δοκιμασμένο θεσμό-μηχανισμό που πραγματεύεται τον πραγματικό πόλεμο. Για αυτό και η ολική άρνηση στράτευσης, ακόμη κι αν χάσει την ελάχιστη αναφορά της στη θητεία, δε δύναται να χάσει και την εναντίωσή της απέναντι στην ευρύτερη διάσταση του στρατού, του μιλιταρισμού και του εθνοκρατισμού.

Η ολική άρνηση στράτευσης κι οι αντιστάσεις απέναντι στον στρατό στην εποχή της συστημικής κρίσης

Είναι δεδομένο πως το ελληνικό κράτος αντιμετωπίζει με ιδιαίτερη ανησυχία την ευρύτερη κοινωνική αδιαλλαξία που διαμορφώνεται στην περίοδο της συστημικής κρίσης. Τα μεγέθη των κοινωνικών αντιδράσεων είναι τέτοια που έχουν αναγκάσει το σύνολο των θεσμικών παραγόντων να εκφράζουν δημόσια τον προβληματισμό τους, για το ενδεχόμενο γενικευμένων κοινωνικών αναταραχών κι εξεγέρσεων. Η διαρκής κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία βρίσκονται όλοι οι κατασταλτικοί μηχανισμοί του κράτους μέσα σε μια τέτοια συνθήκη είναι δεδομένη. Η αστυνομία στρατιωτικοποιείται κι ο στρατός ετοιμάζεται να βγει στους δρόμους έτσι ώστε να ενισχύσει τις κατασταλτικές αποστολές της αστυνομίας απέναντι στους εσωτερικούς εχθρούς. Οι απεργοί, οι μετανάστες, οι «εξαθλιωμένες μάζες», όλοι κι όλες αυτοί κι αυτές που βρίσκονται στους δρόμους της αντίστασης απέναντι στην περαιτέρω οικο-

νομική αφαίμαξη της κοινωνίας και τον πολιτισμό των μνημονίων, αποτελούν «παράγοντες αποσταθεροποίησης» για το καθεστώς και τα ταξικά συμφέροντα που υπηρετεί. Εκεί λοιπόν που δεν αρκούν τα γκλομπ και τα δακρυγόνα της αστυνομίας, υπάρχουν πάντοτε διαθέσιμες οι κάννες κι οι ερπύστριες του στρατού για να μεταδώσουν την εκφοβιστική εκείνη απειλή της επιθετικής καταστολής προς τους «εσωτερικούς κοινωνικούς εχθρούς». Αναμφίβολα, η διαχείριση αυτής της απειλής είναι μια πραγματικότητα για την εποχή μας. Όμως, η προετοιμασία των ελληνικών και συμμαχικών στρατευμάτων για ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν μπορεί να εξετασθεί μονάχα ως ένα συμβολικό γεγονός. Οι ασκήσεις καταστολής πλήθους δε γίνονται απλά και μόνο γιατί το προβλέπουν οι νέες συμμαχικές συμφωνίες και τα ανανεωμένα δόγματα του στρατού. Θα ήταν υπονομευτικό της αξιοπιστίας των εθνών-κρατών να εξαντλούνται στο επίπεδο του συμβολισμού. Όπως και στην περίπτωση των πολέμων και των πολεμικών επεμβάσεων, η απειλή προηγείται τις εκτέλεσης μιας στρατιωτικής αποστολής. Έτσι και στην περίπτωση των εσωτερικών επεμβάσεων του στρατού, είναι αδιανόητη η απειλή χρήσης βίας δίχως τη δυνατότητα εκπλήρωσης αυτής της αποστολής. Και όσο τα δημοκρατικά αναχώματα στενεύουν, όσο ένα μόνιμο καθεστώς έκτακτης ανάγκης αποτελεί το καλύτερο πρόσχημα για ολοκληρωτικά μέτρα και νομοθεσίες, όσο ένας νέος πατριωτισμός κι εθνικισμός καλλιεργείται στο όνομα της «σωτηρίας της χώρας» (το σύνθημα «η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες» έχει εμπνεύσει όλες τις κομματικές αφίσες της εποχής: τους φασίστες της Χρυσής Αυγής, τους ακροδεξιούς του ΛΑΟΣ, την δεξιόστροφη ΔΑΚΕ, τις αριστερές πρωτοβουλίες και τα κυβερνητικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ, μέχρι και τους αγανακτισμένους πατριώτες της συστημικής αριστεράς) τόσο περισσότερο θα ελλοχεύει ο «κίνδυνος» όχι ενός «στρατιωτικού πραξικοπήματος» αλλά ενός μόνιμου «πραξικοπήματος» της δημοκρατίας και του οικονομικού ολοκληρωτισμού.

Σε αυτήν τη συνθήκη, οι αντιστάσεις απέναντι στο στρατό, η αντιμιλιταριστική δράση αλλά και το ίδιο το πρόταγμα της ολικής άρνησης στρατεύσης, είναι απαραίτητο να αποκτήσουν νέα περιεχόμενα και νέες κατευθύνσεις άρνησης και δράσης. Διατηρώντας αναλλοίωτο τον αδιαμεσολάβητο, αντιθεσμικό, αντιεραρχικό κι αυτοοργανωμένο χαρακτήρα τους, να στραφούμε ενάντια στους μηχανισμούς παραγωγής του πολέμου, του εθνοκρατισμού και του μιλιταρισμού, σε κάθε κοινωνική τους έκφραση: από τα σχολεία έως την εργασία, από τα πειθαρχία έως τα στρατοδικεία, από τα στρατολογικά γραφεία έως τα κέντρα νεοσυλλέκτων, από τις «συμμαχικές βάσεις» έως τις υποκριτικές «ειρηνευτικές αποστολές», από τα σιδερόφρακτα σύνορα έως τις κατεχόμενες γειτονίες, από τους μηχανισμούς επιτήρησης και κοινωνικού ελέγχου έως τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών και τις «φυλακές υψίστης ασφαλείας», από τις οργανωμένες σκούπες της αστυνομίας απέναντι στους μετανάστες έως τα μιλιταριστικά πογκρόμ των φασιστών απέναντι σε κάθε «διαφορετικό»... Να ενισχύσουμε τη δημόσια επιχειρηματολογία, αντιπληροφόρηση και δράση ενάντια στον στρατό και την κατασταλτική του αποστολή απέναντι στις εξεγέρσεις του μέλλοντος. Να σαμποτάρουμε κάθε εθνική αυταπάτη, κάθε πατριωτικό κέλευσμα για την σωτηρία του κράτους και του καπιταλισμού, οξύνοντας παράλληλα τις κοινωνικές και ταξικές αντιθέσεις. Να δυναμώσουμε την κοινωνική αλληλεγγύη μεταξύ των καταπιεσμένων, ιδιαίτερα σε αυτήν την περίοδο της γενικευμένης επίθεσης του καπιταλισμού, της οικονομίας και των πολιτικών τους υποστηρικτών προς την κοινωνία. Και τέλος να δυναμώσουμε την αλληλεγγύη σε όσους/ες αμφι-

σβητούν έμπρακτα τις δομές του στρατού και βρίσκονται στο στόχαστρο των δικωτικών και κατασταλτικών μηχανισμών.

* Περισσότερη πληροφόρηση για τις νέες νομοθετικές διατάξεις αλλά και αναλυτικότερα πολιτικά συμπεράσματα επί αυτών υπάρχουν διαθέσιμα προς ανάγνωση σε έκδοση της «πρωτοβουλίας για την ολική άρνηση στράτευσης, Οκτώβρης 2011»

** Οι συλλογικές δηλώσεις ολικής άρνησης στράτευσης αποτελούν ένα κρίσιμο πεδίο παραγωγής και συλλογικοποίησης των αρνήσεων τόσο απέναντι στον στρατό όσο και απέναντι στις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Ένα πεδίο που διασπάται η εξατομικευμένη στάση απέναντι στο μηχανισμό και τις κλητεύσεις στράτευσης, ένα ευρύτερο πεδίο αντιπαράθεσης με την επιθετική αναδιάταξη της κυριαρχίας και τον καλλιεργούμενο φόβο που αυτή παράγει για να αντιμετωπίζει τον κάθε υπήκοο μόνο και ευάλωτο στις ορέξεις της. Αξίζει να σημειωθεί πως τον Σεπτέμβρη του 2011 δημοσιοποιήθηκε συλλογική δήλωση ολικής άρνησης στράτευσης τεσσάρων ατόμων από Ιωάννινα και Θεσσαλονίκη η οποία και παραδόθηκε στο κτίριο της στρατολογίας Ιωαννίνων με σχετική αντιμιλιταριστική παρέμβαση – διαδήλωση έξω από το κτίριο (περισσότερη ενημέρωση στο διαδικτυακό τόπο του «ξυπόλητου τάγματος»: <http://xypolutotagma.squat.gr/>)

Γυναίκα και μιλιταρισμός

Στο στρατό, σ' αυτόν τον ανδροκρατούμενο μηχανισμό καταστολής, βίας και πολέμου, οι έμφυλες ανισότητες είναι κάτι παραπάνω από παρούσες. Θα μπορούσαμε να μιλάμε ώρες για το ζήτημα, χωρίς να καταφέρουμε να το εξαντλήσουμε. Ας εστιάσουμε όμως σε ένα ιδιαίτερο σημείο, κομβικό στη λειτουργία του στρατού. Στο στρατό δεν κατασκευάζονται μόνο στρατιώτες, φτιάχνονται πρωτίστως άντρες. Οι αρρενωπότητες, αυτό το σύνθετο πλέγμα ρόλων και σχέσεων, είναι προϋπόθεση για οποιαδήποτε μηχανή θανάτου, πόσο μάλλον στη δολοφονική μηχανή του στρατού.

Ο στρατός είναι ένας τόπος, από τον οποίο αποκλείονται όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που στερεοτυπικά αποδίδει το πατριαρχικά δομημένο κοινωνικό φαντασιακό στις γυναίκες. Ασφαλώς δεν αποκλείονται μόνο αυτά –μη αποδεκτοί είναι κατά κανόνα και οι ομοφυλόφυλοι, οι λεσβίες, οι τρανσέξουαλ και όλοι όσοι δεν ανταποκρίνονται αυστηρά στο σχήμα ετερόφυλος-ρωμαλέος άντρας. Ως τόπος λοιπόν εξαιρέσεως των χαρακτηριστικών που αποδίδονται στη γυναίκα, όπως και σε άλλους τέτοιους χώρους π.χ. σώματα ασφαλείας, γήπεδα, καφενεία, εξυπηρετεί μια πολύ σημαντική συνθήκη: τη διατήρηση και τον εμπλουτισμό των έμφυλων ανισοτήτων. Όταν οι γυναίκες λείπουν, δημιουργείται κενός χώρος που γρήγορα καταλαμβάνεται από τους γνωστούς πατριαρχικούς Λόγους που τις θέτουν υποτελείς στα έμφυλα διχοτομικά σχήματα. Με άλλα λόγια, ο στρατός, ως χώρος και χρόνος συγκέντρωσης «καθαρόαιμων» αρσενικών, με συστηματική καθημερινή εκπαίδευση στα σκληρά χαρακτηριστικά της πατριαρχίας: ιεραρχία, νταπλίκι, βία, αίμα, επιθετικότητα, υπεροχή, ηρωισμός, τιμή κ.α. δε θα μπορούσε παρά να είναι η τελειότερη δεξαμενή παραγωγής και αναπαραγωγής των έμφυλων ανισοτήτων. Η ενστάλαξη των πατριαρχικών αξιών επιτελείται αδρά και βίαια: οι άντρες στρατιώτες καλούνται από την πρώτη ώρα στο στρατό να πετάξουν από πάνω τους τα όποια μη αρρενωπά χαρακτηριστικά: να μην παραδεχτούν ότι κουράστηκαν, ότι πονάνε, ότι θέλουν να γυρίσουν πίσω στους δικούς τους, ότι θέλουν να κλάψουν... Αυτά είναι χαρακτηριστικά που η παραδοσιακή πατριαρχία έχει προσδώσει στα θηλυκά. Ευαισθησία, συναισθηματισμός, μυϊκή αδυναμία, αδυναμία γενικότερα δε χωράνε στο στρατό. Η γυναίκα γίνεται, πέρα από τον ξένο, τον εχθρό, ο εγγύς άλλος πόλος, το προσβάσιμο απέναντι στρατόπεδο, γίνεται συνε-

κτικό στοιχείο μιας ιδιότυπης αντρικής κοινότητας, όλων αυτών των τόσο αρχικά διαφορετικών ταυτοτήτων, γίνεται το μέσο λείανσης και ομογενοποίησης των διαφορών τους.

Όταν αργότερα, οι άνθρωποι αυτοί απολυθούν από το στρατό θα εγχύσουν με καμάρι το αντρικό τους στις κοινωνικές τους σχέσεις, παρέχοντας τα εκέγγυα για τη συντήρηση των πιο αιχμηρών χαρακτηριστικών των έμφυλων ανισοτήτων. Το κοινωνικό σώμα έχει μια καρά διαρραγεί και με αυτό τον τρόπο: οι άντρες είναι κάτι άλλο από τις γυναίκες, τους ομοφυλόφιλους, τους μη αρτιμελείς... Και κάθε τόσο νέες φουρνιές «ακρωτηριασμένων» αλλά ενισχυμένα αρρενωπών προστίθενται στους παλιούς. Οι γυναίκες, αφού αποκλείστηκαν ως ανάξιες, ανίκανες, αδύναμες να προστατεύσουν από τον εχθρό, φορτώνονται αλλά και αυτό-αναπαράγουν τους ρόλους που τους αποδόθηκαν: είναι οι μανάδες και οι μέλλουσες μανάδες εκείνων που θα μας προστατέψουν από τον «εχθρό», είναι οι εύθραυστες, οι συμπονετικές, οι κακόμοιρες, εκείνες που δεν υφίστανται χωρίς «προστάτη»... Είναι χαρακτηρισική των κυρίαρχων νοημάτων η ατάκα: *«Εμείς πηγαίνουμε στρατό. Ναι αλλά εμείς οι γυναίκες γεννάμε»*. Οι βεβαιότητες της έμφυλης ιεραρχίας επιβεβαιώνονται ξανά και ξανά. Έτσι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο στρατός είναι ο πιο ζωντανός αντιδραστήρας αρρενωποτήτων και βίαιης ενσωμάτωσής τους από τον πληθυσμό ως απόλυτα νομιμοποιημένες κοινωνικά.

Ένα άλλο σημείο στο οποίο αναπόδραστα χρειάζεται να αναφερθούμε και που αποτελεί το πιο αιχμηρό σημείο συνάρθρωσης αρρενωποτήτων και εθνικών-πατριωτικών Λόγων είναι οι βιασμοί των γυναικών σε εμπόλεμες περιόδους. Οι αναφορές πάρα πολλές: το 1821 στη σφαγή μουσουλμάνων και εβραίων της Τρίπολης από Έλληνες οπλαρχηγούς βιάστηκαν χιλιάδες γυναίκες, η είσοδος των συμμαχικών δυνάμεων στο Βερολίνο το 1945 συνοδεύτηκε από 800.000 βιασμούς –κάποιες εκτιμήσεις τους ανεβάζουν στα 3.000.000, κατά τη διάρκεια του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία τη δεκαετία του '90 βιάστηκαν 20-50.000 γυναίκες, το 1994 στη Ρουάντα 250-500.000. Και ο κατάλογος μεγαλώνει συνεχώς μέρα με τη μέρα.

Οι βιασμοί των γυναικών σε καιρό πολέμου δε συνιστούν απλά βασανιστήριο, παράπλευρη απώλεια, επίθεση στον «άμαχο» πληθυσμό. Έχουν πλήθος σημασιοδοτήσεων που ξεφεύγουν από τη γνώριμη αποσιώπηση στην αφήγηση της ιστορίας. Ήδη αναφέρθηκε ότι στο πατριαρχικά δομημένο κοινωνικό φαντασιακό ο ρόλος της γυναίκας είναι αυτός της μητέρας, απόλυτος σκοπός της είναι η τεκνοποίηση. Ο ρόλος αυτός περιέχει και σημασίες που έχουν αποδοθεί στη μητέρα-γυναίκα μέσω των εθνικιστικών Λόγων: η γυναίκα είναι υπεύθυνη για τη διαίωνιση του έθνους, της γέννησης των ανθρώπων που θα το υπερασπιστούν ως πρόθυμοι στρατιώτες, αλλά και εκείνη που πρέπει να παραμείνει «αγνή», «τίμια», προσηλωμένη στην οικογένεια, τον πυρήνα δηλαδή του έθνους. Ο προελαύνων στρατός επιτίθεται μέσω των βιασμών στη γυναίκα και σ' αυτή ακριβώς την κοινωνική αναπαράστασή της, ως «μητέρας πατρίδας», «μήτρας του έθνους» κλπ. Οι χιλιάδες βιασμοί γυναικών στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας, δεν αποτέλεσαν μόνο την πιο αιχμηρή έκφραση της πραγματοποίησης των γυναικών, αλλά καίριο πλήγμα του αντιπάλου, μια βούληση για εθνοκάθαρση, μέσω του «ατιμασμού της μήτρας» του αντίπαλου έθνους.

Στον πόλεμο λοιπόν υπάρχουν πάντα βιασμοί, τραύματα που δεν επουλώνονται, τραύματα για τα οποία ντρέπεσαι, για τα οποία κανένας δε σε παρασημοφορεί, ούτε μπορείς να καμαρώνεις διηγούμενη τη βία που άντεξες. Συχνά, οι γυναίκες που βιάστηκαν αρνούνται πεισματικά ό,τι τους συνέβη, γιατί γνωρίζουν ότι σε ένα πατριαρχικά και εθνικά διαμορφωμένο κοινωνικό περιβάλλον κινδυνεύουν από στιγματισμό και περιθωριοποίηση.

Μετανάστες και στρατός: από στρατόπεδο της «ελληνοαλβανικής μεθορίου»

Βρισκόμαστε στην περίοδο '92-'93, η κυβέρνηση Μπυσότσκη πνέει τα λούστια, για να παραχωρήσει λίγο αργότερα την εξουσία, ξανά στο σοσιαλιστικό ΠΑΣΟΚ. Στην ατζέντα της επικαιρότητας κυριαρχεί το άνοιγμα των αλβανικών συνόρων και το επακόλουθο κύμα εξαθλιωμένων Αλβανών που εισέρρεαν μαζικά στη χώρα, και το Σκοπιάνο, που τότε ήταν στα φορτε του, με συγκεντρώσεις και συλλαλητήρια για τη Μακεδονία. Η Ευρώπη πάσχιζε να εφαρμόσει τη νεοσυστατη συνθήκη ΣΕΝΓΚΕΝ ενώ οι «ειρηνευτικές» της δυνάμεις αδυνατούσαν να διευθετήσουν τις εθνικιστικές έριδες και τις σφαγές των αμάκων στα φλεγόμενα Βαλκάνια. [το ΝΑΤΟ δεν είχε επέμβει ακόμα στη Γιουγκοσλαβία για να επαλειφθεί της «κατάστασης» με εκατόμβες νεκρών.]

Στο εσωτερικό της χώρας, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Αρσένη ένα χρόνο πριν (1991) είχε αποτύχει μετά από πολυήμερες συγκρούσεις και διαδηλώσεις μαθητών σε όλη τη χώρα, στήνονται ειδικά δικαστήρια για την κάθαρση του δημόσιου βίου, προωθείται η ιδιωτικοποίηση των αστικών λεωφορείων που απαντιέται επίσης με πολύμηνες κινητοποιήσεις και συγκρούσεις των εργαζομένων της ΕΑΣ με την αστυνομία. Στην συγκεκριμένη έκρυθμη χρονική συγκυρία, το καθεστώς επιχειρούσε να στρέψει την προσοχή της κοινής γνώμης από την ατζέντα του κοινωνικού ανταγωνισμού στους εξωτερικούς εχθρούς απέναντι στους οποίους το έθνος έπρεπε να συσπειρωθεί. Να δείξει δυνατό και να αυξήσει όσο μπορεί την κυριαρχική επιβολή του στους γείτονές του, μέσω της ευκαιρίας που προσέφεραν τα μεταβαλλόμενα σύνορα στα Βαλκάνια. Φυσικά, ελληνική μεταναστευτική πολιτική δεν υπήρχε τότε, όπως δεν υπάρχει ακόμα και σήμερα. Έτσι, ήταν φυσικό οι εξαθλιωμένοι Βαλκάνιοι «εισβολείς» να αντιμετωπιστούν σαν άγριοι και υπάνθρωποι, ιδιαίτερα οι Αλβανοί που ήταν οικονομικοί μετανάστες και όχι πρόσφυγες, λόγω των πολέμων στα Βαλκάνια. Η αντιμετώπιση αυτή απέρριε κυρίως από το κράτος, δηλαδή από τον στρατό και τα σώματα ασφαλείας, γιατί δημόσιες υπηρεσίες και συναλλαγές με τους «λαθρομετανάστες\ φτηνά εργατικά χέρια» ακόμη δεν υπήρχαν.

Μετά τους πρώτους μήνες εισροής μεταναστών από τα αλβανικά σύνορα, το καθεστώς σασισμένο από το διαρκώς αυξανόμενο κύμα μεταναστευτικής ροής και την ανάγκη ανακοπής του, ενσωμάτωσε στην προπαγάνδα του το όπλο «περί εγκληματικών στοιχείων από τις φυλακές της Αλβανίας» μπολιάζοντας το κοινωνικό πεδίο με την ανάγκη σύλληψης και απέλασης των λαθρομεταναστών τους στη χώρα τους καθώς και την ανάδειξη του Στρατού ως εγγυητή του απροσπέλαστου συνόρων. Ταυτόχρονα ιδρύεται ειδικό σώμα μπατσού/συνοριακών φρουρών που αναλαμβάνουν στην ουσία το μεγαλύτερο βάρος στην φύλαξη των συνόρων, στους ελέγχους και τις συλλήψεις, γιατί ναι μεν ο στρατός είχε τα μέσα και τις κτιριακές υποδομές για να αντιμετωπίσει το μαζικό φαινόμενο, δεν είχε όμως την επιχειρησιακή δυνατότητα (για διάφορους λόγους) και έτσι στο κομμάτι σύλληψης \ επαναπροώθησης είχε καθαρά διεκπεραιωτικό ρόλο.

Κατά την τριετία '91-'94, το καθεστώς επιδόθηκε σε ένα απάνθρωπο σισύφειο έργο συλλαμβάνοντας και επαναπροωθώντας Αλβανούς, οι οποίοι περνούσαν και ξαναπερνούσαν

τα σύνορα μέχρι να ξανασυλληφθούν και να ξανααπελαθούν έως ότου το ελληνικό κράτος αρχίσει να εκδίδει κάρτες παραμονής και εργασίας για τους ίδιους ανθρώπους που μέχρι τότε έστερνε στα κρατητήρια και τις κλούβες των μεταγωγών. Αυτό το μεσοδιάστημα σύγκυσης αποτέλεσε τη χειρότερη περίοδο κακομεταχείρισης, εξευτελισμών, ξυλοδαρμών, δολοφονιών εις βάρος ανθρώπων που είχαν διαπράξει το έγκλημα της καταστράτηγησης των «εθνικών μας συνόρων».

Ένα ελάχιστο δείγμα αυτής της απάνθρωπης συνθήκης θέλει να περιγράψει αυτή η βιοματική καταγραφή της κατάστασης που επικρατούσε σε ένα από τα στρατόπεδα της λεγόμενης ελληνοαλβανικής μεθορίου, όπου ήταν επιφορτισμένο με τη φύλαξη των συνόρων, τη σύλληψη και την επαναπροώθηση των μεταναστών στην Αλβανία. Το στρατόπεδο 574ΤΠ, βρίσκεται 5 χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Καστοριάς, είναι τάγμα προκαλύψεως, δηλαδή είναι στην παραμεθόριο και επανδρώνει έξι προκεχωρημένα φυλάκια στα αλβανικά σύνορα. Το πιο βόρειο φυλάκιο της εποπτείας του στρατοπέδου βρίσκεται στην όχθη της μεγάλης Πρέσπας στη θέση Κούλα, στο λεγόμενο τριεθνές σημείο, εκεί που συναντώνται τα σύνορα Ελλάδας, Αλβανίας και ΠΓΔΜ. Το νοτιότερο φυλάκιο, που σχηματίζει ένα τόξο εποπτείας σε ένα κομμάτι του Γράμμου, είναι το φυλάκιο της Κρυσταλλοπηγής, όπου είναι και συνοριακός σταθμός. Η λειτουργία του στρατοπέδου ήταν ουσιαστικά η συντήρηση των φυλακίων με στρατιώτες, η πραγματοποίηση ενεδρών σε αγροτικούς δρόμους γύρω από τα φυλάκια, η σύλληψη των όποιων περαστικών μεταναστών και η μεταφορά τους στη βάση του στρατοπέδου στην Καστοριά. Εκεί παρέμεναν κρατούμενοι για 2-3 μέρες ώσπου να τους πάρουν τα φορτηγά της στρατονομίας Καστοριάς, για να τους μεταφέρουν στο συνοριακό σταθμό της Κρυσταλλοπηγής προς απέλαση.

Στη φυλακή, όπως και στον στρατό, όταν εκτίεις ποινή ή θητεία, λένε πως συναντάς μια μικρογραφία της κοινωνίας, και αυτό είναι αλήθεια σε μεγάλο βαθμό. Ιδιαίτερα όμως μέσα στην εξαναγκαστική συνθήκη βίωσης αυτής της μικροκοινωνίας, τα χαρακτηριστικά και οι συμπεριφορές της αποκτούν μια ευκρίνεια και μία μεγέθυνση που τις περισσότερες φορές τρομάζει. Αυτή η μεγέθυνση μέσα στο εξ ορισμού μιλιταριστικό καθεστώς του στρατού επηρεάζει και διατρανώνει φυσικά, περισσότερο τις εξουσιαστικές συμπεριφορές αφού έχουν πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθούν, αυτό της αυστηρής πειθαρχίας, της ντε φάκτο ανωτερότητας και της θέσης ισχύος. Από την μία μεριά υπήρχαν, πέρα από τους αξιωματικούς, έφεδροι φαντάροι όπου ξαφνικά βρέθηκαν σε ρόλους μπάτσου και δεσμοφύλακα με μία απεριόριστη εξουσία στα χέρια τους και από την άλλη μεριά στον ρόλο του θηράματος (με χαρακτηριστικά λαθραίου, ξένου, παρείσακτου, πεινασμένου, κλέφτη, εγκληματία, άπλυτου κ.ά.) βρέθηκαν άνθρωποι φοβισμένοι, κυνηγημένοι και καταπονημένοι από τη βαρβαρότητα ενός καθεστώτος- του δικού τους- που επιχειρούσαν να αποδράσουν. Την τραγική συνθήκη των λαθραίων, επιδείνωνε η διαφορά της γλώσσας που δυσχέραινε τη δυνατότητα συνεννόησης με τους δίωκτες τους, καθώς και το μικρό διάστημα της κράτησής τους. Κάθε δύο ή τρεις μέρες έφευγαν κι έρχονταν άλλοι στη θέση τους, δεν προλάβαιναν να αντιληφθούν τους βαθμούς, τις εξουσίες και τις δικαιοδοσίες του στρατού, δεν προλάβαιναν να απαιτήσουν για τις ανάγκες διαβίωσης τους, να διαμαρτυρηθούν για τις παράλογες διαταγές και έτσι βρίσκονταν διαρκώς έρμαιοι στις προσβολές και ορέξεις των φρουρών τους.

Οι άνθρωποι αυτοί, νέοι, κοπέλες, γέροι, γριές, οικογένειες ολόκληρες με τα παιδιά τους, περνούσαν τα σύνορα για να δουλέψουν, για να ζήσουν μια καλύτερη ζωή, δεν ένιωθαν πως έκαναν τίποτα κακό, δεν ένιωθαν εγκληματίες και δεν περίμεναν τόσο σκληρή αντιμετώπιση από τους Έλληνες τους οποίους και θεωρούσαν πιο «πολιτισμένους» από το Αλβανικό καθεστώς. Οι αλβανοί μέχρι τότε δεν είχαν ιστορία μετανάστευσης όπως

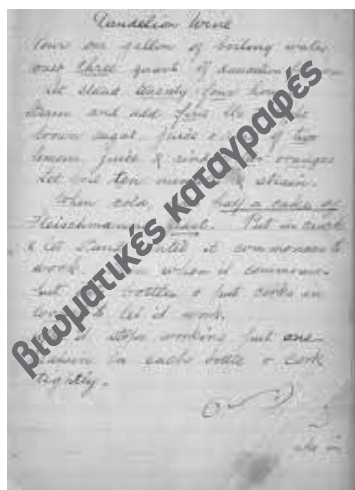
είχαν οι Έλληνες και σχεδόν όλοι οι άλλοι λαοί. Τα τελευταία 50 χρόνια ζούσαν σε ένα σιδερόφρακτο καθεστώς αποκομμένοι κυριολεκτικά από τον έξω κόσμο. Πίστευαν πως αποδρούν προς ένα πολιτισμένο κόσμο και δεν πίστευαν στα μάτια τους μπροστά στην αντιμετώπιση σκουπιδιών που εισέπρατταν. Ήταν άναυδοι και φοβισμένοι και αποτέλεσαν εύκολη λεία στα χέρια των νεότευκτων εξουσιαστών που ήθελαν συχνά να τεστάρουν τα όρια της εξουσίας τους.

Μιλάμε για καθημερινές μεταφορές 50 έως 100 συλληφθέντων από τα φυλάκια στο στρατόπεδο, τον εγκλεισμό τους σε μεγάλη αποθήκη του στρατοπέδου, άδεια, σχεδόν χωρίς παράθυρα μέσα σε χιονισμένο τοπίο, με μια τούρκικη τουαλέτα χωρίς παραβάν να εξυπηρετεί όσους ανθρώπους στοιβάζονταν εκεί. Μέσα εκεί, μακριά από τα δημόσια βλέμματα, έλαβαν χώρα πλήθος ασκήσεων εξουσίας πάνω σε εξαθλιωμένους και ταλαιπωρημένους ανθρώπους. Όλα αυτά βέβαια δε θα μπορούσαν να συμβαίνουν χωρίς την ανοχή και την κάλυψη του διοικητή και των αξιωματικών. Η επίσημη θέση ήταν «απαγορεύεται να πειράξει ή να βρῖσει κανείς Αλβανό», «όποιος το κάνει θα τιμωρηθεί αυστηρά», αλλά δεν τιμωρήθηκε ποτέ κανείς, ούτε ήρθε ποτέ στην «αναφορά» τέτοιο περιστατικό. Δεν υπήρχε πρόβλημα όμως, με τις ομάδες Αλβανών κρατουμένων, κυρίως άνδρες, που έκαναν την αποψίλωση από τα χόρτα του στρατοπέδου με τα χέρια, ούτε με το ότι καθάριζαν τις τουαλέτες του στρατοπέδου με σκέτο νερό και έτριβαν μέχρι να λάμπουν τις λεκάνες με τα γυμνά τους χέρια για οικονομία στα απορρυπαντικά, ούτε ότι έτρωγαν για μέρες μόνο μουχλιασμένο ψωμί και νερό.

Ανεπίσημα, για τους αξιωματικούς (που οι περισσότεροι ήταν ντόπιοι, Καστοριανοί και Γιαννιώτες) όλοι αυτοί ήταν «κωλοαλβανοί» που τους άξιζαν αυτά που πάθαιναν, αν δεν ήθελαν να τα πάθουν «να έμεναν στην βρωμοχώρα τους». Όλα αυτά υπέθαλπαν από τη μια και άφηναν ελεύθερο το πεδίο από την άλλη, σε όποιους από τους φαντάρους ένιωθαν περισσότερο Έλληνες από τους υπόλοιπους, να εκμεταλλευτούν ή και να δημιουργήσουν ακόμη ευκαιρίες, για να προσβάλλουν, να ταπεινώσουν ακόμα και να χειροδικήσουν πάνω σε κρατούμενους, να κάνουν «πλάκα» τρομοκρατώντας μικρά παιδιά ή ηλικιωμένους, να κάνουν επίδειξη «μαγκιάς» και τσαμπουκά σε ανθρώπους που δεν μπορούσαν να αντιδράσουν.

Αυτά βέβαια δεν αφορούσαν το σύνολο των φαντάρων. Η αλήθεια είναι πως τις «καφρίλες» τις έκαναν συγκεκριμένοι τύποι υπό την ανοχή όμως των υπολοίπων. Οι περισσότεροι έφεδροι δεν «ασχολιόντουσαν» και περίμεναν να απολυθούν, υπήρξαν όμως κι ελάχιστες περιπτώσεις ανθρώπων που αντέδρασαν κι ανηδρούσαν σε αρκετές καταστάσεις. Το μείγμα πάντως, πατριωτισμού, εξουσίας, θρασυδειλίας και ασυδοσίας ήταν εκρηκτικό και τα θραύσματά του σημάδεψαν χιλιάδες κατατρεγμένους. Χιλιάδες άνθρωποι υπέστησαν τα πάνδεινα όχι μόνο στα χέρια του στρατού αλλά και στα χέρια της αστυνομίας και των συνοριοφυλάκων (δεν έλειψαν βασανισμοί και δολοφονίες που δε μαθεύτηκαν ποτέ) λόγω εθνικής ανάγκης και πολιτικού ανταγωνισμού δίχως φυσικά να λογοδοτήσει κανείς (και που να λογοδοτήσει) από αυτούς που επιτέλεσαν το πατριωτικό τους καθήκον.

Τραγικότερο όμως είναι ίσως, πως όλα αυτά που υπέστησαν οι «λαθρομετανάστες» εκείνα τα πρώτα χρόνια της παρουσίας τους στην Ελλάδα, ήταν μόνο η αρχή της κακής μοίρας που τους επιφυλασσόταν στον κόσμο των Ελλήνων αφεντικών και νοικοκυραίων. Μέχρι στιγμής τότε, είχαν γνωρίσει μόνο τον ένδοξο στρατό τους, τα σώματα ασφαλείας τους και μερικούς αυθεντικούς «Έλληνες πατριώτες». Είχαν πάρει μόνο μια πρώτη γεύση της περιβόητης «ελληνικής φιλοξενίας».

Αποσπάσματα σημειώσεων από τη θητεία

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΗΜΕΡΑ 3η

Δε σταματά να με εκπλήσσει το με πόση ευκολία οι πρώην Ν/Σ –και νυν «παλιοί»- οπτεύδουν να κακομεταχειριστούν και καψονάρουν ανθρώπους της σειράς μου (νυν Ν/Σ). Πώς μπορούν να εσωτερικεύουν κι αναπαράγουν το ίδιο σκεπτικό που τους έκανε να υποφέρουν μόλις 3 μήνες πριν;

Σε ομιλία του ο διοικητής κατέκρινε κι απαγόρευσε τέτοιες συμπεριφορές. Απ' ότι έμαθα, την ίδια ώρα στελέχη έκαναν νοήματα σε παλιούς λέγοντας «ΓΑΜΗΣΤΕ ΤΟΥΣ». Είναι μέρος της διαδικασίας –και για' μας και γι' αυτούς- φαντάζομαι.

ΗΜΕΡΑ 7η

Απ' ότι έχω καταλάβει στο σκληρό πυρήνα του ΕΣ (ΠΖ και ΕΔ δηλαδή) καταλήγουν όλοι οι μη-προνομιούχοι: είτε όσοι επιδιώκουν ένσημα για διορισμό στα «Σώματα Ασφαλείας», είτε όσοι απλά δεν έχουν μέσον. Συνήθως είναι παιδιά που έχουν ήδη γνωρίσει τη μισθωτή εργασία σε νεαρή ηλικία κι έξω έκαναν μια εντατική ζωή στους ρυθμούς της μισθοδουλείας.

Η ζωή στον ΕΣ είναι μια εντατικότερης μορφής δουλειά, το μεδούλι αυτής της κοινωνίας. Σαν μια κωλοδουλειά με απίστευτη εντατικότητα, αμοιβή το φαγητό σου και διάλειμμα τον αναγκαστικό συγχρωτισμό με τους «συναδέλφους» σου.

Μετά από λίγο απλά ζεις μέρα με τη μέρα, επιβιώνεις και σκέφτεσαι μόνο τις υποθέσεις της ημέρας. Όταν ξυπνάς πρέπει να σκέφτεσαι πως είναι η πρώτη φορά, γιατί αν έχεις κατά νου τις άπειρες όμοιες μέρες που προηγήθηκαν φθείρεσαι και σαλτάρεις.

Ο κίνδυνος να απορροφηθείς πλήρως, να ξεχάσεις ποιος ήσουν είναι εντονότατος.

ΗΜΕΡΑ 15η

Εδώ μπορείς να τιμωρηθείς κυριολεκτικά για τα πάντα. Βρισκόμαστε υπό ένα διαρκές καθεστώς πανικού και άγχους για μια επαπειλή τιμωρίας που μπορεί να έρθει οποτεδήποτε. Αυτοκαταστελόμαστε διαρκώς από αυτό το άγχος που υποδουλώνει.

ΗΜΕΡΑ 17η

NEWSPEAK – Φράσεις με διπλά νοήματα, όπως στο «1984» του Όργουελ.

«**ΣΩ.ΒΕ.**» (Σωματική Βελτίωση) είναι στην πραγματικότητα... η παράλογη καταπό-

νση με γνώμονα την τιμωρία και ποδηγέτηση και όχι την ωφέλεια.

ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΕΒΑΣΜΟΥ είναι στην πραγματικότητα... δήλωση υποταγής υπό την απειλή τιμωρίας (στον ανώτερο, τον παλιότερο, στη σημαία).

ΗΜΕΡΑ 19η

Ο στρατός ελέγχει κάθε εξωτερική έκφραση του σώματος κι έτσι –έμμεσα- και κάποια στοιχεία της εσωτερικής σου κατάστασης (π.χ. το να είσαι υποχρεωμένος να κραυγάξεις όποτε ερωτηθείς για κάτι, ουσιαστικά επιβάλλει και μια κατάσταση διαρκούς έντασης και οργής!). Απ' όταν πάτησα εδώ πόδι προσπάθησα να κρατώ κάποια αναχώματα μη-συμμόρφωσης της σωματικής μου έκφρασης. Χθες, με την εισαγωγή στην καθημερινότητα των «ασκήσεων ακριβείας» αυτά τα αναχώματα ισοπεδώθηκαν, η κυριαρχία των εκπαιδευτών επί του σώματός μου είναι πλήρης. Ένωσα ξένος με μένα, σαν να έλεγχε κάποιος άλλος το σώμα μου κι εγώ να 'πρεπε απλά να το συντηρώ. Πραγματικά στενοχώρια, «στενότητα χώρου»...

ΗΜΕΡΑ 20η

Με την κίνηση των σωμάτων μας να υπαγορεύεται τόσο απόλυτα, μία λίγο μεγαλύτερη ταλάντευση των χεριών, ένα ακανόνιστο βήμα, τα χέρια για λίγο στις τσέπες, ένα σταυροπόδι, φαντάζουν αναζωογονητικά... λίγο εξεγερσιακά. Δεν μπορώ παρά να σκεφτώ την αντιστοιχία με άλλες κινήσεις στο κοινωνικό πεδίο: το σπάσιμο μιας τράπεζας, ένα σύνθημα καταμεσής μιας γειτονιάς, σώματα να πορεύονται σε αυτοκινητόδρομους. Μικρές αλλά ουσιαστικές κινήσεις κατά των ασκήσεων ακριβείας και της ρομποτικής ακαμψίας αυτής της κοινωνίας.

ΗΜΕΡΑ 22η

Βλέπω κάθε μέρα τα παιδιά που μπήκαμε μαζί ν' αλλάζουν σιγά-σιγά. Η καταπόνηση, η πίεση, όλα είναι ερεθίσματα που τους καλούν να μετασχηματισθούν μ' έναν τρόπο που θα τους επιτρέψει να επιβιώσουν εδώ μέσα. Ο διστακτικός μεταπτυχιακός μουσικός γίνεται ευθυνόφοβος και κυνικός, οι αφελείς πατριωτο-πιτσιρικάδες επικίνδυνοι εθνούπερφηανοί, ο αγαθοβιόλης αρραβωνιάρης κουτοπόνηρος μέλλων νοικοκυραίος, ο περιστεριώτης τραμπούκος μαχίμι με περγαμνές. Σε κάμποσους μήνες θα εξαπολυθούν στην κοινωνία ποδηγετημένοι, ξεδοντιασμένοι, «έτοιμοι», με τα άθλια εργαλεία που εφνύραν επί 12 μήνες για να επιβιώσουν ανά χείρας. Σίγουρα 9-12-112 μήνες είναι, θα περάσουν, όπως όλοι. Αλλά τι θ' αφήσουν πάνω σου; Κάποια πράγματα χρειάζονται μόνο δευτερόλεπτα για να χαραχτούν επάνω σου. Εδώ είναι ένα μέρος με πολλά απ' αυτά.

3ο ΕΤΕΘ, ΚΩΣ, ΗΜΕΡΑ 2η

Όλα εδώ έχουν γωνίες, καμιά καμπύλη για να στήσεις το ανάχωμά σου, όλα είναι αιχμηρά. Οι μάχιμοι ανώτεροι, οι καψυνο-καπνισμένοι παλιοί, οι «σειρές» μου που ήρθαν 1 μήνα πριν και τις «έσπασαν», οι φωνές, τα πρόσωπα, αυτό το γαμημένο ξεροτόπι, όλα.

ΗΜΕΡΑ 6η

Εκθές έμαθα κάτι ενδιαφέρον για το διοικητή: είναι ανύπαντρος και μένει σε ένα διαμέρισμα μιας πολυκατοικίας... που δε μένει κανείς άλλος. Σε μια αναφορά, μας είχε προτρέψει «Κοιτάξτε γύρω σας», δείχνοντας το πεντακάθαρο, σκουπισμένο στρατόπεδο και τα δέντρα εντός αυτού. «Παντού γύρω είναι ξερότοπος και ερημιά, αλλά εδώ υπάρχει νερό, ευκαταστασία και δέντρα. Αυτό σημαίνει Στρατός». Εγώ όμως έβλεπα τάξη κι αρμονία στα μυτερά, άγρια τοπία με τους ξερόθαμνους που μας περιέβαλλαν και μια ανώμαλη παραφωνία στα κτίρια που είχαν ξεφυτρώσει εδώ μαζί με τα δέντρα που συντηρούνταν από κακί σκλάβους και τους αποτρελαμένους εργοδηγούς τους. Φαντάστηκα στιγμιαία το διοικητή να μπαينوβγαίνει από την άδεια πολυκατοικία που διέμενε σαν θηρίο από τη σπηλιά του...

ΗΜΕΡΑ 8η

Χθες ήρθε μια «σειρά» μου, χρυσαυγίτης και πορτιέρης έξω, που τα λέγαμε στη βασική εκπαίδευση. Τον είδα πρωί-πρωί μες στην παραζάλη της καθαριότητας για τη νιοστή επιθεώρηση της ημέρας. «Είσαι καλά;», «Καλά-καλά...» ψιθύρισε. Τον είδα να σκουπίζει ένα δάκρυ. Σπάει κι αυτός. Ένας άλλος προχτές σε μια περιπολία κοίταξε το τοπίο έξω από το συρμάτινο φράχτη κι άρχισε να κλαίει στα γόνατα. Αυτό είναι το χειρότερο ΕΤΕΘ και γι' αυτό το πιο αποτελεσματικό.

Οι φαντάροι σπασμένοι κι εξαχρειωμένοι, τα στελέχνη τρελαμένα, το στρατόπεδο απαστράπτον. Όλοι σπάνε εδώ με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Ή ξεσπάνε.

ΗΜΕΡΑ 11η

Χθες καθώς μας γύριζαν από την έξοδο στην πόλη με το φορτηγό συνειδητοποίησα κάτι. Σε κάποιο σημείο το όχημα έκανε αναστροφή για ν' ανέβει στην ανηφόρα προς το στρατόπεδο. Απορροφημένος στις σκέψεις μου, αυτή η αναστροφή με επανέφερε στην πραγματικότητα της επιστροφής στο στρατόπεδο, συνοδευόμενη από ένα φοβερό σφίξιμο στο στήθος. Σε όλες τις εξόδους απευχόμουν τη στιγμή αυτής της αναστροφής. Γιατί είμαι ακόμα εδώ;

ΗΜΕΡΑ 13η

Τελευταίες σημειώσεις εν ώρα υπηρεσίας. Όρα γι' αποφάσεις αργοπορημένες. Όσο πλήρης κι αν είναι ο θώρακας των αρνήσεων που με κόπο σφυρηλατείς, αποκτά ουσία μόνο όταν ενεργοποιείς τη μία και μόνη κατάφαση που αυτός καλείται να θωρακίσει.

Αύριο αιτούμαι αναβολή. Θα με ξαναδούν μόνο σε στρατοδικείο.

**Όσο η οικονομική και πολιτική κρίση βαθαίνει
τόσο πιο πολύ ο στρατός θα μοιάζει με αστυνομία
και η αστυνομία με στρατό κατοχής**

Θερσίτης

**ΧΩΡΟΣ ΡΑΔΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ
ΝΕΣΤΟΡΟΣ & ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ-ΙΛΙΩΝ
www.thersitis.gr**